2P/4P
Központi Könyvtár, Folyóirat csoport
Budapest 5. Pf. 400. 1828
Tel.: 117-7199 Tx: 202611 Tfax: 1174-914

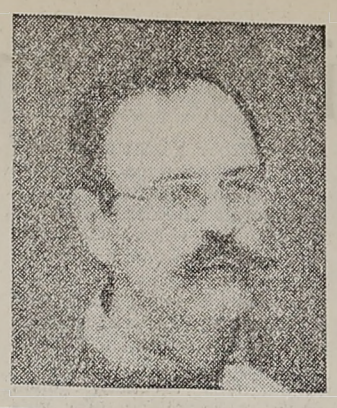

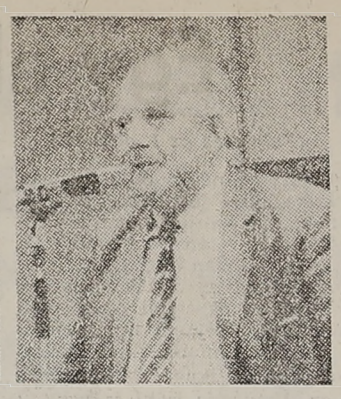

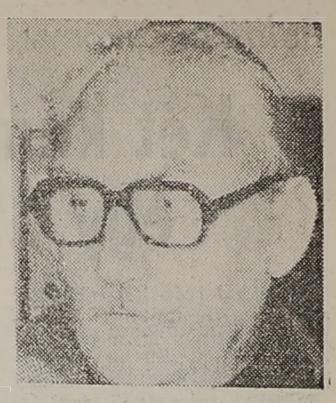

A már nem létező pedagógusnapra

Oktatótársaimat szeretném köszönteni. Tanárokat, pedagógusokat, kutatókat, sztárokat és szürke eminenciásokat, nyugdíjasokat és aktívakat, akik a BKE és az élet taposómalmaiban még mindig megpróbálnak nem őrlődni. Akik ezt a tanévet is végigdolgozták, miközben jórészt a falakon kívüli önkizsákmányolással biztosították szeretteik viszonylagos anyagi biztonságát. Akik egyre tehetségesebb hallgatókat tanítíhatnak egyre többféle oktatási formában, egyre kisebb reálértékű fizetésért. Akik látják az egyetem mindennapos gondjait és maguk is cipelik a rájuk eső köveket, de közben azon töprengenek, hogyan lehetne megszabadulni azoktól. Néha csak álmodozunk erről. Akik érzik azt a nem csökkenő feszültségáradatot, amit a jogszabályi rendezetlenségek sora, az iszonyatos pénzszűke és a fejét fel-felütő apátia (is) indukál — emberi és vezetői hibák mellett. Akik ennek ellenére nem a bombariadóknak, hanem az üstökösként megjelenő új HT-nek, nem a sorozatos betöréseknek, hanem a frissen megválasztott Közalkalmazotti Tanácsnak drukkolnak, nem kenetteljes, narcisztikus szónoklatokban, hanem az oktatói munka belső értékeiben hisznek, nem a csillogó okoskodásból, hanem a realitások prioritásából indulnak ki. Akik az egyetem falain belül és kívül egyaránt hírnevet, elismerést szereznek maguknak és így az egyetemnek is. Akik megérdemlik, hogy egyszer egy nyugodtabb tanév jöjjön. Nem biztos, hogy ez a következő lesz. Ami biztos, hogy a következő tisztább és szabályozottabb lesz. Tudom, ez kevés, de legalábbis nem sok.

Köszöntök ismét minden kedves kollégát, megköszönve az 1992/93-as tanév munkáját.

VERESS JÓZSEF

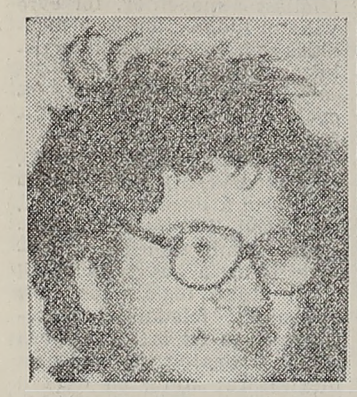
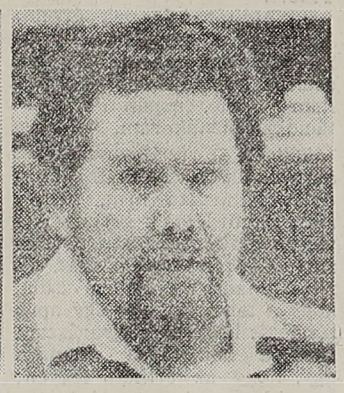
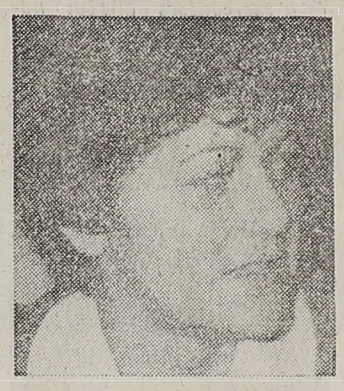

Sikeres választás

Egyetemünk dolgozói és oktatói megválasztották a Közalkalmazotti Tanácsot. A választásra jogosult és a választás napján, május 27-én az érvényesség szempontjából figyelembe veendő 1009 közalkalmazottunk közül 535-en szavaztak. Ez 53 százalék, ami bőven a szükséges ötven százalék plusz egy választó fölött van. Az érvényes szavazatok száma 531 szavazólapon 7965 szavazat 15 jelöltre. Négyen szavaztak érvénytelenül.

Ennek megfelelően a Közalkalmazotti Tanács névsora a következőképpen alakul: *Ferenczi Tibor* (agrár tanszék, 492 szavazat), *Gáspárné Vér Katalin* (MSZI, 502 szavazat), *Hardy László* (pénzügy tanszék, 478 szavazat), *Ilonszki Gabriella* (politikatudományi tanszék, 414 szavazat), *Jávorffyné Németh Piroska* (társ.-tud. kar. dékáni hivatal, 479 szavazat), *Kovácsné Császti Gabriella* (angol tanszék, 497 szavazat), *Kulifai József* (technológia tanszék, 495 szavazat), *Móczár József* (MTMI, 459 szavazat), *Moldován István* (könyvtár, 455 szavazat), *Osztrovszky Tamara* (jogtanácsos, 446 szavazat), *Papp Judit* (orosz tanszék, 425 szavazat), *Törökné Papp Kornélia* (oktatásszervezési csoport, 503 szavazat), *Virág Miklós* (alkalmazott gazdaságtan tanszék, 464 szavazat).

A szavazatok összesítésekor az FDSZ 5653 szavazatot kapott, amely az érvényes szavazatok 84,6 százaléka, a TDDSZ 414 szavazatot kapott, amely az érvényes szavazatok 5,2 százaléka, a függetlenek 813 szavazatot kaptak, amely az érvényes szavazatok 10,2 százaléka.

A választással kapcsolatban vitás ügy nem merült fel.

A testület június 2-án megtartotta alakuló ülését, ahol *Móczár Józsefet* választotta elnökéül.

KÖZGAZDÁSZ ... FF005047
00847300
1993.06.14.

MEGJELENIK A NÉPSZABADSÁG TÁMOGATÁSÁVAL

XXXVI. ÉVFOLYAM, 10. SZÁM — ÁRA: 6 FORINT — 1993. JÚNIUS 11.

BÚCSÚZUNK

A KÖZGAZDÁSZ ezzel a számával búcsúzik a tanévtől.

Minden olvasónknak sikeres félévzárást, kellemes nyaralást, jó pihenést kívánunk!

Legközelebb szeptemberben jelentkezünk.

A szerkesztőség

FELHÍVÁS

Tekintettel arra, hogy a közelmúltban a református gimnáziumot képviselő személyek felkeresték a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem testnevelési tanszékét és ott arra hivatkozva, hogy a református gimnázium tornaóráit a Lónyay utcai épületben kívánja ősztől tartani, az egyetemi tornateremben időbeosztást kértek, tájékoztatom az egyetem összes szervezeti egységét arról, hogy 1993. március 25-én a miniszterelnöki hivatal mellett működő egyeztetőbizottság Lukáts Miklós államtitkár és dr. Hegedűs Loránd püspök elnökletével ülést tartott és ott Lónyay utcai épület sorsával ismét foglalkozott. Ezen az ülésen, ahol egyetemünk képviselői meghívottként vettek részt, az a határozat született, hogy a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem csak akkor ad át további helyiséget vagy helyiségeket a református gimnáziumnak, amikor ehelyett megfelelő épületet kap a kormányzattól. Erre nem került sor.

Kérem egyetemünk minden polgárát ezért, hogy ennek a határozatnak tudatában a református gimnázium részéről érkező minden kérést és kezdeményezést irányítson az egyetem vezetőihez, akik a felmerült kérdéseket a fentiek szellemében fogják kezelni.

Budapest, 1993. június 7.

ANDORKA RUDOLF
rektor

II. Nemzetközi Tőzsdekonferencia

Budapesten a Kongresszusi Központban 1993. május 31.— június 2. között tőzsdekonferenciát rendeztek, amelynek központi témája a tőzsde és a privatizáció kapcsolata volt; azaz, hogy milyen szerepet játszhatnak a közép-kelet-európai térségben már működő és a jövőben létrehozandó tőzsdék a privatizáció során.

Göncz Árpád köztársasági elnök

a II. Nemzetközi Tőzsdekonferencia résztvevőihez intézett köszöntő levelében hangsúlyozta: *Magyarország jelentős tapasztalatokat gyűjtött össze a tőzsdék megalapítása tekintetében; e tapasztalatokat hazánk kész átadni.*

Szabó Iván pénzügyminiszter

tartotta a nyitó előadást, amelyben elmondta, hogy az 1990 júniusában alakult magyar értéktőzsde jelentős mértékben hozzásegítette hazánkat a piacgazdaság kialakításához. *Visszautasította azt a rendkívül sokat hangoztatott véleményt, hogy az állampapírok elvonják a megtakarított tőkét a részvénybefektetések elől. A világ tőzsdéin egyszerre vannak jelen az állampapírok, a részvények és a kötvények.* Az állampapírokkal kapcsolatban elmondható: megfelelő választékot biztosítanak a kis- és intézményes befektetőknek a biztonságos befektetések eléréséhez. Azt, hogy párhuzamosan lehet állampapírokat és részvényeket is sikeresen bevezetni a tőzsdére, az elmúlt hónapok is világosan láttatták.

Szabó Iván a jövőt ecsetelve elmondta: *a tőzsde fejlődését rendkívüli mértékben szolgálja, hogy az értékpapír törvény-módosítása során erősödni fog a tőzsde önszabályozó jellege.* A fejlődést segíti a *központi elszámolóház tervezett létrehozása* is. A befektetők védelmét szolgálná *az ügyfélvédelmi alap megteremtése*, a felügyeleti szervek jogának erősítése. A forgalom növekedéséhez hozzájárul a tervezett határidős *állampapírpiac és határidős devizapiac beindítása az értéktőzsdén.*

A konferencián — *Bácskai Tamás* elnökletével — *17 előadást hallhattunk.* A terjedelmi korlátok miatt mindössze három előadó beszámolójára térek ki, de ha valakit a több-

(Folytatás a 4. oldalon.)

Egy aláírásgyűjtés nyomában

Az egyetem hazahívja régóta külföldön oktató, kutató munkatársait. Senki nem verte nagydobra, *de a három évnél nem rövidebb ideje távollevőknek: június 30-ig nyilatkozniuk kell: Amennyiben állásukat ezen az egyetemen meg akarják tartani, akkor szeptemberben itt kell munkára jelentkezniük*, ha ezt nem teszik, akkor elveszítik Fővám téri státusukat. Leghíresebb „hiányzónk", *Berend T. Iván, vajon hazatér-e ennek nyomán? Nem valószínű, nyilatkozni azonban nem fog, hiszen a közelmúltban csöndesen nyugdíjba ment*, egyetemünknek tehát nem professzora többé. Legkurrensebbek egyébként a közgázos matematikatanárok voltak mostanában külföldön, a Matematikai és Számítástudományi Intézetet érinti tehát leginkább a távollevők nyilatkozási kötelezettsége. S

ha nem jönnek, tanszékeik tartós bérmegtakarítása megszűnik,

amiből egyébként a helyettesítésükre szerződtetett oktatókat fizették eddig. Ez tehát azt is jelenti, hogy *a helyettesítő kollégáknak, illetve többségüknek most meg kell válni az egyetemtől.* A Matematikai és Számítástudományi Intézetben *Halek Tibor kapott ilyen értelmű levelet. Diákjai aláírásokat gyűjtöttek az érdekében, s az íveket a rektorhoz juttatták el.*

A Közgazdász kérdéseire *Forgó Ferenc*, az MSZI igazgatója válaszolt:

— *Hány oktatójuk van három éve távol, s kik fognak most hazatérni a felhívásra?*

— A matematika tanszékről San Antonióban van *Hegedűs Miklós...*

— *Egyébként is visszatérne most?*

— Valószínűleg igen. Lejárt a szerződése. Távol van még *Szidorovszky Ferenc*, több mint három éve professzor az University of Arizonán, *Szentpéteri Szabolcsné*, az operációkutatási tanszék oktatója Kaliforniában tanít, ők még nem nyilatkoztak, bár van rá még két-három hetük. *Vastag Gyula*, szintén az operációkutatási tanszékről az University of North Carolina professzora, ő nem fog hazajönni, ezt már tudom.

— *Bérükből eddig helyettesíteseket alkalmaztak.*

— Igen, a három helyettesítő, szerződéses kolléga közül kettőt tavaly tanszéki állományba vehettünk egy kedvező alkalom folytán, a döntés akkor nem Halek Tibornak kedvezett, így pillanatnyilag ő az egyetlen főállásos, éves szerződéssel alkalmazott helyettesítő kollégánk. Tiborral egyébként már akkor

beszéltünk ennek a foglalkoztatási formának a bizonytalanságairól,

amikor konjunktúrája volt a magyar matematikus vendégprofesszoroknak külföldön. Ahogy *az akkori foglalkoztatási éhség, lám nem tartott örökké, úgy ez a mostani ellenkező tendencia sem fog, egyelőre mindenesetre az szabja meg a viszonyokat, hogy a tengerentúli egyetemek igyekeznek megszabadulni külföldi vendégtanáraiktól.* Ennek — és az egyetem radikális takarékoskodásának — következtében tartós bérmegtakarítási forrásaink megszűnnek, *bár óraadói keretünk továbbra is lesz.* Időközben, természetesen vettünk mi fel embereket főállásba, olyanokat, akik beleilleneek az Intézet hosszútávú humánpolitikai elképzeléseibe. Fiatalítani kellett egyrészt, másrészt az eddig felvett — és az ezután felveendő —

kollégák többkezes játékosok, bennük van, legalább potenciálisan, a tudományos teljesítmény ígérete is.

— *Halek Tibor 40-45 körüli, korábban a Bányászati Kutató Intézetben dolgozott, körülbelül hat éve oktat a Közgázon, főleg analízist és lineáris algebrát, kutatói eredménye nincsen, „csak" jó oktató, diákjai szeretik.*

— Ha úgy tekintünk egy-egy tanszéket, mint csapatot, akkor bizonyos szabályoknak érvényesülniük kell. *Szükség van olyanokra, akik az oktatásra koncentrálnak, végzik a mezőnymunkát*, ami nélkül

(Folytatás a 2. oldalon)

Politikai évkönyv

Két krimi áráért egy „krimi"

Csurka István két hirhedtté vált tavalyi tanulmánya is megjelenik a magyar politikai eseményeket 1989 óta feldolgozó politikai évkönyvsorozat júniusban megjelenő legújabb kötetében (Magyarország politikai évkönyve 1993.). Az elmúlt év történéseit a korábbi könyvekhez hasonlóan dolgozza fel ez az évkönyv is.

Az első részben a magyar tudományos élet neves szerzőinek tanulmányait olvashatjuk. *(Andorka Rudolf, Ágh Attila, Bihari Mihály, Ferge Zsuzsa, Kéri László, Petschnig Mária Zita, Sárközy Tamás és Veress József írásai jelennek meg másokéi mellett.)* E részen belül talán a legizgalmasabb, újszerű vállalkozás, hogy az egyik legnagyobb vihart kavart eseményről, a *médiaháborúról* egy holland szrező írt cikket (angolul), sajátos, külső nézőpontból világítva meg a kérdést. A médiaüggyel kapcsolatban egyébként a kötet kommentár nélkül közli az államelnök és a miniszterelnök levelezését, parlamenti bizottsági állásfoglalásokat és más dokumentumokat is.

A közvélemény-kutatásokat feldolgozó fejezet újdonsága, hogy a *Szonda Ipsos* vagy a Medián felmérései mellett az idén megjelennek az *Eurobarométer kutatási eredményei* is, amelyek 18 kelet-európai országban készültek ugyanazoknak a kérdéseknek a felhasználásával, egyedülálló összehasonlítási lehetőséget biztosítva ezzel.

A pártdokumentumok között *a 6 parlamenti párton kívül* a tavaly alakult *3 új párt* (Nemzeti Demokrata Szövetség, Köztársaságpárt, Szociáldemokrata Néppárt) anyagaiból is válogattak a szerkesztők, *Kurtán Sándor, Sándor Péter és Vass László,* a politikatudományi tanszék munkatársai.

Az évkönyvek *fogyasztói* az eddigi tapasztalatok alapján *politológusok, újságírók, parlamenti képviselők, külföldi Magyarország-szakértők, illetve egy politika iránt különösen érdeklődő „laikus" vásárló réteg.* A korábbi évkönyvek némelyikéből már csak mutatóban maradtak példányok, és a *tavalyi kötet 5000 példányának 90 százaléka is elkelt.*

Az évkönyv ára 790 forint. Tehát körülbelül két igazi krimi áráért juthatunk hozzá a néha krimibe illően izgalmas 1992-es magyar politikai élet fordulatainak összegzéséhez. A könyv *az egyetemen kapható a Student boltjában és a politikatudományi tanszéken.*

k.

A Központi Könyvtár nyári nyitva, illetve zárva tartása

1993. június 21-től július 17-ig a könyvtár csak kedden és csütörtökön 9—20 óráig, szerdán 12—20 óráig tart nyitva. Július 19-től augusztus 22-ig a könyvtár zárva tart. Augusztus 23-tól a szokásos rend szerint tartunk nyitva.

Adalékok a „birka" röptetéséhez

Kisebbik fiam, aki második gimnazista, biológia szakkörre jár, és éppen házidolgozatot készít a birkák lelkivilágáról.

Ez talán elégséges ok arra, hogy néhány adalékkal és megegyezéssel szolgáljak a Harold-szindrómához, amelyet Szántai Tamás IV. évf. gazd. szakos, tapasztalt, sokszor rezignált és szkeptikus vén barátunk volt oly szíves megfogalmazni a Közgazdász május 28-i számában. Rendelkezem ugyan némi információval is a témát illetően, de ígérem, hogy (a helyi szokásoknak megfelelően) ez nem fog zavarni a vélemény nyilvánításában.

Kezdjük tehát az erdő felől. A jelenlegi szabályozás nem rendelkezik arról, hogy a hallgatói ösztöndíjakat milyen formában kell kifizetni. Ezért, ha az egyetemi hallgatóság véleményt is nyilvánított volna (természetesen legalább többfélét, mert ez így demokratikus), az egyetem nem lett volna kötelezhető ennek a sokféle véleménynek a figyelembevételére. (Ezt a mondatot javaslom az angol nyelvvizsgára készülők figyelmébe!)

Nem javaslom viszont a diplomataszakosok figyelmébe azt a gondolkodási formát, amely „Azaz elképzelhető" fordulattal kezdődik, egy valóságtól független állítással folytatódik, majd negatív következtetésekkel végződik, elmarasztalással tűzdelve.

Ami pedig az elemeire bontott elgondolkodtató tényt illeti;

a) A bankkártya lényegét tekintve, magasabb szintű szolgáltatás, mint a készpénzkifizetés. (Időben és térben alig korlátozott hozzáférés, kamat, banki szolgáltatások stb.), amelynek bevezetésére (a dolgozóknál is) érdemi okok voltak, amit mindenki tud, de önző módon elfelejt.

b) Az előbbi pontból következik, hogy ugyanannak a szolgáltatásnak (alaptámogatás, ösztöndíj) magasabb szintű biztosítása több költséggel járhat.

c) Az V. évfolyam hallgatói számára a kártyás kifizetés csak három alkalommal történik (a többieknek 400 forintért 20 alkalommal). Bár lehet, hogy a remek, villámgyors, sokoldalú formát az ötödéveseknek kétszeres áron kellett volna adni.

Kisebbik fiam, aki második gimnazista és biológia szakkörre jár, mögém áll, s a képernyőn elolvassa, amit írok. — De apu, én a rackajuhok megmentéséről írom a házidolgozatomat! — fakad ki.

Kár! Juh, birka, egyremegy. Ha júliusban az ösztöndíjak sokkal hamarabb kerülnek kifizetésre, annak egyetlen oka lesz: már nem kellett több száz hallgatói számlaszámot rögzíteni a számítógépes rendszerbe, mint kellett a második kifizetés előtt.

CSÉPAI JÁNOS

Ui.: Sok dolog van a világon, amihez juhtürelem kell. Ami pedig a birkák repülését illeti, ne legyünk földhözragadtak. Fantázia nélkül élni nem érdemes.

Egy aláírásgyűjtés nyomában

(Folytatás az 1. oldalról)

tönkremennénk, de ugyanakkor góllövő játékosok is kellenek, akik fémjelzik tanszékeinket, és az intézetet, bizonyítják, hogy valóban egyetemi társaság vagyunk. Természetes, hogy az egyetemi oktatásban a tőlünk telhető maximumot kell nyújtanunk, ám emellett a matematikus közvélemény, *az Akadémia iránt is vannak kötelezettségeink. Halek Tibor kitűnő tanár, de tevékenysége az oktatásra korlátozódik.*

— *Ön előbb megírta Halek Tibornak a szerződése meg nem hosszabbításáról szóló levelét, minthogy tudná, kollégái közül ki tér vissza, s ki nem.*

— Így van. De az ügy szempontjából ez mindegy is, hiszen ha megjönnek, azért nem tudom meghosszabbítani Halek Tibor szerződését, ha meg nem, akkor azért mert a bérmegtakarítást megszüntetik. *Helyzete akkor volna kedvező, ha lenne olyan, egy éve távollevő kollégánk, aki még egy esztendőt külföldön maradna, de ilyen nincs.* Tibornak pillanatnyilag az az egyetlen esélye, hogy valaki a nyár folyamán szegődik közülünk külföldre, ez tényleg előfordulhat, s ha így lesz, mérlegelni fogjuk, kivel kössünk szerződést. Ha ez előfordul, akkor

elsősorban Dancs István tanszékvezető szava lesz döntő.

— *Mindennek ismeretében akkor nyilvánvalóan abszurd az a feltevés, hogy Halek Tibornak — akit a diákok szeretnek — azért kell elmennie, mert az MSZI feláldozza őt Hegedüs Miklósért.*

— Ez teljes abszurdum. Hegedüs Miklósnak az egyetemmel érvényes szerződése van, s most van számára az utolsó lehetőség, hogy állását újra elfoglalja. Hogy így tesz, arról nyilatkozott is kétszer, vissza kellett igazolnom, hogy megkaptam.

— *Előfordulhat-e az, hogy a hallgatók akciója miatt a rektor, források biztosítása nélkül utasítja önt Halek Tibor foglalkoztatására?*

— Nagyon nehezen tudom elképzelni, mert gondolom, fizetésre igényt tartana.

— *És ha tesznek mellé pénzt?*

— Ha tényleg adnak hozzá pénzt, és tanszékvezetője megtartja őt, akkor semmi akadálya.

— *Lát erre esélyt?*

— Az egyetem szűkös anyagi helyzetét ismerve, inkább abban reménykednék Tibor

Hegedűs Miklós: az Óperenciás tengeren is túlról...

— Óraadónak lenni anyagilag kedvezőbb,

de mivel hat hónapos a szerződés, bizonytalanabb ez a foglalkoztatási forma.

— *Elég elképesztő, hogy óraadóként többet keres valaki, mint hosszabb szerződéssel.*

— Igen, óraadóként bruttó ezer forint jár egy óráért, nekünk, főállásúaknak ennél kevesebb jut, ha fizetésünket elosztjuk az óráink számával.

— *Térjünk vissza*

Hegedüs Miklós hazajövetelére.

Visszakapja nagy előadását?

— Miért kapná? Nincsenek privilégiumok. Emelt szintű csoportot fog kapni, harminc emberrel.

— *Számít-e ön arra, hogy Hegedüs Miklós az egyetemi, vagy még tágabb közéletet illetően jelentős ambíciókkal tér haza?*

— Erről fogalmam sincs. Csak remélni tudom, hogy itt az egyetemen a továbbiakban is kizárólag szakmai munka folyik majd, és matematikaórán matematikáról lesz szó. Minden más az egyetem falain kívül folyjon. Hogy ott ki mit csinál, az szuverén joga.

— *Ebből, úgy tűnik, számít arra, hogy ebben a tekintetben mértéktartóbb lesz, mint volt, mert az eddigi tapasztalatok ezt a reményt nem igazolják.*

— Számítani nem tudok semmire, mert nincsenek információim, de remélem és

nagyon üdvösnek tartanám a mértéktartást.

— *Még ha így is lesz, valamilyen módon a tevékenysége bizonyára exponálni fogja az MSZI-t.*

— Ha így lesz, az nagyon kellemetlen lesz, mint ahogy korábban is nagyon kellemetlen volt, és nem is szolgáltunk rá. Optimista vagyok, remélem, hogy semmi ilyesmire nem kerül sor. Korrekt, szakmai, kollegiális kapcsolatban reménykedem.

Dancs István, a matematika tanszék vezetője megerősítette, hogy *sem a tanszék, sem az intézet nem csatlakozott a diákok azon kéréséhez, hogy a rektor főállású tanári státust biztosítson Halek Tibor számára.* Sőt, semmiféle kedvezményért, engedményért nem fordulnak az egyetem vezetéséhez, ezt nem tartanák illodomosnak — bár oktatóik igen túlterheltek —, hiszen tavaly, amikor valóban nagy gondjaik voltak, az egyetem hozzájárult két fiatal kolléga főállású alkalmazásához, akiknek szerződése most is érvényben van.

A hallgatók kezdeményezését Dancs István egyébként sem tartja helyes útnak,

független attól, hogy nyilván sugallatra kezdődött. További tényezőket ismertet, amik nagy vihart kavartak az intézetben, és igen kínossá teszik Halek Tibor jelenlegi helyzetét. *Kiderült ugyanis, hogy a mostani vizsgaidőszakban — a közös vizsgasorok osztott javításával — előálló pontszámokat és jegyeket Halek Tibor, még nem tudni hány hallgató esetében, feljavította és a hivatalosan megállapítottnál jobb jegyeket írt az indexekbe. Más esetben pedig a megállapított ponthatárnál kevesebbre is megadta az illető jegyet. Ez nem az első efféle probléma.* Az előző félévben az történt, hogy — bár a tanszékvezető írásban értesített minden szemináriumvezetőt a közös írásbeli vizsgáztatás tényéről — Halek Tibor saját példasort ígért diákjainak. Ebbe a tanszékvezető nem egyezett bele, így *hallgatóinak meg kellett írniuk a közös vizsgasort, ám ekkor kiderült, hogy eredményeik lényegesen rosszabbak a többiekénél, mert másféle módon, más tananyagot tanultak,* ezért különös méltányosságból Halek Tibor hallgatói utólag javító dolgozatot írhattak. Ez szintén viharokat kavart tanárok és diákok körében egyaránt. Ily módon

a diákok kegyeit elvtelenül keresni nem lehet

— szögezi le Dancs István, és hozzáteszi, hogy *tanszéki kollégái nem álltak ki Halek Tibor mellett,* és finoman szólva, nem ostromolták őt Halek Tibor főállásának megmentése érdekében. Sokkal elfogadhatóbbnak tartaná a tanszékvezető, ha Halek Tibor kollégáihoz vagy a szakszervezethez fordult volna a diákok helyett. Dancs István cáfolja, hogy alapvető vita, felfogásbeli különbség lenne közte és Halek Tibor között az egyetemen folyó matematikaoktatás célját, szükséges mélységét, módszereit illetően. Arra az esetre, ha valaki időközben külföldre szegődne, a tanszékvezető valószínűsíti Halek Tibor szerződésének meghosszabbítását, azzal a kikötéssel, hogy oktatómunkáját különös figyelemmel fogja kísérni, és tudományos tevékenységének eddigi hiányán azonnal változtatnia kell, különben nem járulna hozzá további foglalkoztatásához. *A matematika tanszéknek ugyanis föl kell zárkóznia a tudományegyetemi színvonalhoz, s „ebben nincs barátság" — teszi hozzá Dancs István, aki többszörösen hangsúlyozza, hogy emberileg igen megértő kollégája iránt, és hogy az óraadói munkát továbbra is ajánlja számára.*

— *Miért elfogadhatatlan az óraadói foglalkoztatás az ön számára? — kérdeztem Halek Tibort.*

— Méltánytalannak érzem, hogy ötévi egyetemi oktatómunka után ennyire a pálya szélére sodródjak. Csoportom nem lehetne, csupán a konzultációkat bíznák rám.

Oktatói tevékenységemet alapvetően az az ősi kínai gondolat határozza meg, miszerint: „Nem létezik rossz tanítvány, csak rossz tanár létezik!" Képes vagyok órákat, sőt fél napokat töprengeni azon, hogy a tananyag egy-egy apró részletét hogyan magyarázzam meg a hallgatóim számára úgy, hogy az érthető legyen; látszódjék a haszna, és érezzék át a benne rejlő szellemi szépségeket.

Szomorúan tapasztalom, hogy az elsőéves hallgatók közül sokan szenvednek, gyötrődnek matematikatanulmányaik során. Bőven akadnak olyanok, akik a középiskolában minden évben jeles eredményt értek el a tárgyból, majd a felvételin még egyszer megmérettetett a matematikatudásuk, s az megfelelőnek bizonyult, itt az egyetemen azonban reszketnek a kettesért. Ez nem helyes! Nekünk, oktatóknak a modern matematika megszerettetése lehet az egyedüli feladatunk és célunk.

— *Azt hallottam, ön nem igazán örült a diákok szolidaritási megmozdulásának.*

— Hát hogyne örültem volna, hiszen én kértem őket arra, hogy tegyenek valamit. Május 20-án kaptam meg a tanszékvezető és az intézetigazgató levelét arról, hogy a szerződésemet nem hosszabbítják meg, másnap tartottam órát mindkét csoportomban, és bizony nem tudtam elhallgatni, a levél tartalmát ismertettem a hallgatókkal. Sőt, mivel a mostani negyed-ötödévesek felének én tartottam annak idején a matematikaelőadásokat, a felsőbb éveseket is kértem, hogy segítsenek, egy ZH-írás után mentem be hozzájuk és kértem a támogatásukat. Ők az utolsó reménysugaram.

— *Sérelmezi-e ön kollégáinak, tanszékvezetőjének, intézetvezetőjének eljárását, vagy belátja, hogy objektív körülmények miatt nem hosszabbítják meg a szerződését.*

— Sem Dancs Istvánnak, sem Forgó Ferencnek nem volt olyan törekvése, hogy a diákok leveléhez csatlakozzanak. Azt is kértem, hogy a hét tanszéki felállású kollégát hívják össze, s kérjék meg őket, hátha egyikük lemondana másfeledik állásáról azért, hogy nekem nulla helyett fél legyen, de számukra ez sem volt elfogadható. Pedig egy félállást átmenetileg, fél évre vállalni tudnék, ám ez a megoldás sem volt szimpatikus nekik.

— *Vizsgapontszámokkal, jegyekkel kapcsolatban több kifogás érte önt.*

— Hallgatóimat (a 6. és a 15. csoport diákjait) jelentős hátrány érte a lineáris algebra 1. negyedévi ZH-jával kapcsolatban. Amíg kollégáim többsége láthatta és látta a ZH előtti utolsó foglalkozás *előtt* a konkrét feladatsort, felkészíthette és fel is készítette a saját hallgatóit a dolgozat megírására; addig én csak a ZH előtti utolsó foglalkozásaim *után* nézhettem meg a konkrét feladatsort, így nem volt módom a saját hallgatóimat felkészíteni a dolgozat megírására.

Állításomat kétféleképpen is bizonyíthatom: 1. Meg kell kérdezni a szóban forgó kollégákat. 2. Elemezni kell csoportonként az 1. ZH után kialakult pontszámátlagokat!

Nem mindegy, hogy egy tanár a hallgatóinak a ZH-ra való felkészítése során csak annyit tudhat a ZH feladatairól, hogy azok a kötelezően előírt negyedéves tananyagra vonatkoznak, vagy pedig ismeri a konkrét feladatokat.

A 2. ZH előkészítése során éppen az én javaslatomra vezettük be azt a rendszert, hogy egy alapszinten nem oktató kolléga készítse el a ZH-n megoldandó feladatsort.

— *Mire számít, miben bízik?*

— A személyes konfliktust kerülöm, továbbra is szeretnék itt az egyetemen tevékenykedni, főállású oktató szeretnék lenni,

az események pozitív kifejletében bízom.

A hallgatók nevében *Gubcsi Lajos Levente* HT-elnök lapunk megjelenésének napján tárgyal majd *Andorka Rudolf* rektorral.

— *Mi a HT álláspontja?*

— A személyes álláspontomat tudom elmondani, amiben benne van azoké is, akikkel erről beszélni tudtam. Halek Tibor a tíz legjobb tanár közé került a diákok véleménye alapján, nagyon jó oktatónak tartják tehát. Jelenleg 511 aláírás van az íveken, ha ennyi diák fordul hozzánk az érdekében, akkor valamit tennünk kell, bizonyára nem véletlenül kérik ezt tőlünk a hallgatók.

— *Tudsz-e arról, hogy Halek Tibor helyzete bizonyos pontszám-vizsgajegy ügyekben kínos részletekkel terhelt?*

— Két vizsgasor volt, a nehézségüket össze sem lehetett hasonlítani, és pontszámemelések mással, máskor is előfordulnak.

— *Mire számítasz a rektorral való tárgyalásokat és a végkifejletet illetően?*

— Nem tudom.

M. G.

Kelet-Közép-Európa támogatásáról

Jeszenszky Géza külügyminiszter a fővédnöke annak a nemzetközi konferenciának, amelyet *Nemzetközi segítség Közép- és Kelet-Európának, várakozások és tények cimmel a Közgazdasági Egyetem rendez a Batthyány Lajos Alapítvánnyal* közösen a Cooperation Technique Francaise támogatásával. Az angol és francia nyelvű tanácskozás *június 14-én és 15-én* lesz a III. előadóban.

A konferencia célja, hogy több mint három és fél évvel a vasfüggöny leomlása után régiónkhoz tartozó és magyar közgazdászok és politikusok a Nyugat döntéshozóival, szakértőivel közösen gondolkodjanak Közép- és Kelet-Európa, valamint a nyugati régiók kapcsolatáról. *Időközben egy francia kutatócsoport tanulmányt írt A nemzetközi közösség Kelet-Európának nyújtott támogatása: az újragondolás szükségessége cimmel, így kézenfekvővé vált, hogy ez a szöveg legyen a konferencia egyik vitaanyaga.*

Az eszmecsere elnöke Rabár Ferenc, az egyetem professzora, korábbi pénzügyminiszter, akinek jelentős szerepe volt a konferencia létrehozásában *Jean-Pier Pagéval,* a francia külkereskedelmi minisztérium megfigyelő és előrejelző központjának igazgatójával, a francia kormány Közép- és Kelet-Európát támogató tárcaközi bizottságának főmunkatársával együtt.

A nemzetközi tanácskozás *célja az, hogy a térség eddigi fejlődését elemezve feltárja a nemzetközi közösség által nyújtott segítség hatásait.*

„A Közalkalmazotti Tanács javaslatait, etikai észrevételeit messzemenőkig figyelembe kell venni”

– Interjú Móczár Józseffel, a tanács elnökével –

Móczár József a matematikai közgazdaságtan és ökonometria tanszék docense lett a Közalkalmazotti Tanács elnöke. Megválasztását követően interjút kértünk tőle:

— Megragadva az alkalmat, először szeretném megköszönni az egyetem közösségének, hogy a szavazás sikere érdekében nagyon sokan az urnákhoz járultak. Ez előfeltétele volt annak, hogy a most megvitatás alatt lévő kollektív szerződést megkösse az egyetem vezetése a választásokon reprezentativitást elért szakszervezetekkel. Egyébként hogyha ez a szavazás eredménytelen, úgy egy kollektív szerződést helyettesítő közalkalmazotti szabályzat lépett volna érvénybe.

Nagyon szeretném megköszönni a választási bizottságnak is a lelkes, és odaadó munkáját. Ennek a végeredménynek ők voltak a fő kovácsai.

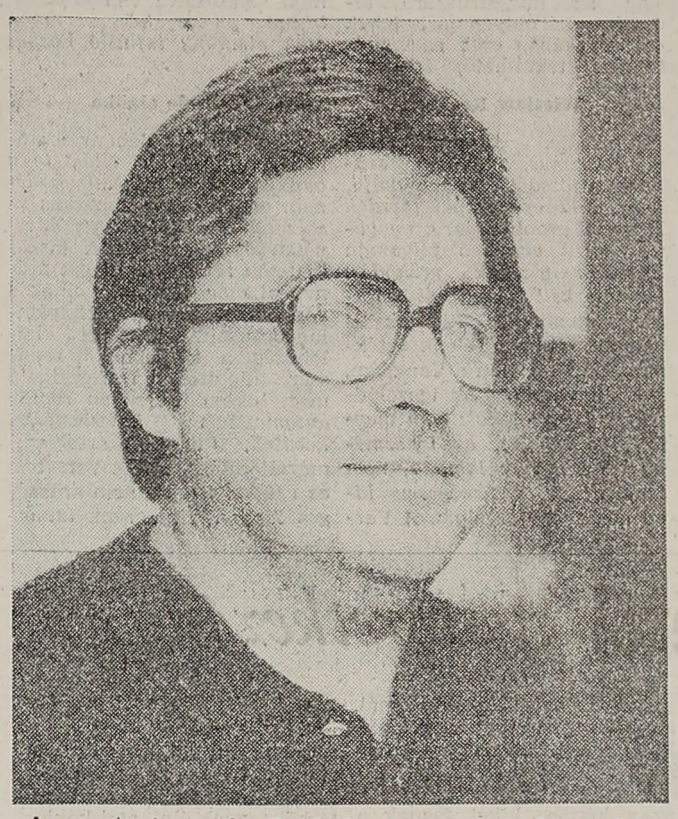

„Az egyetemi vezetés sikerének egyik feltétele, hogy visszajelzéseket kapjon”

Feladatukat példamutatóan látták el:

intelligensen, nem tolakodóan, senkivel nem erőszakoskodva. Sikerült kellemes légkörű választási procedúrát megszervezniük.

Ezen túlmenően szeretném megköszönni a megválasztottak nevében is azoknak a szavazatát, akik a tanács tagjaira adták le voksukat, de azoknak is szeretném megköszönni, akik nem ránk szavaztak. Hiszen ez egyfajta jelzése annak, hogy minél jobban képviseljük az egyetem érdekeit, az egyetem vezetésével kialakítandó együttműködésben.

— Nem okoz-e nézetkülönbséget, miután két szakszervezet, az FDSZ és a TDDSZ helyi szervezete delegálta a Közalkalmazotti Tanácsba a képviselőket, nem okoz-e nézetkülönbséget?

— Az FDSZ helyi szervezetének taglétszámáról pontos információm van, viszont a TDDSZ-ről nincs. De azt hiszem, hogy nagyjából az az arány, ami visszatükröződött a választási listáról. Tehát egy vagy két TDDSZ jelölt, és velük szemben a 8-10 FDSZ színeiben indított jelölt, az úgy érzem, hogy a taglétszámarányokat kifejezi. Természetesen nem szeretném ezt a kérdést így leegyszerűsíteni, hiszen nem azt akarom ezzel mondani, hogy a kisebb taglétszám nem képviselhet sokkal radikálisabb, progresszívebb erőt. Vannak azonban bizonyos vitatható választási előírások, szabályok, amelyek egyes esetekben meghatározzák a taglétszám függvényében a jelöltindítást. Én azt hiszem, hogy eddig sem és

nagyon remélem, hogy a jövőben sem fog ez semmiféle konfliktust okozni

a két szakszervezet között. Erre nagyon jó példa volt a küldöttgyűlési együttműködés. A választási bizottság elnökét is a TDDSZ adta, akinek az kérdésekben igen komoly az együttműködés köztük az egyetemünkön.

Ugyanakkor szeretném megjegyezni, hogy mindegyik ta-

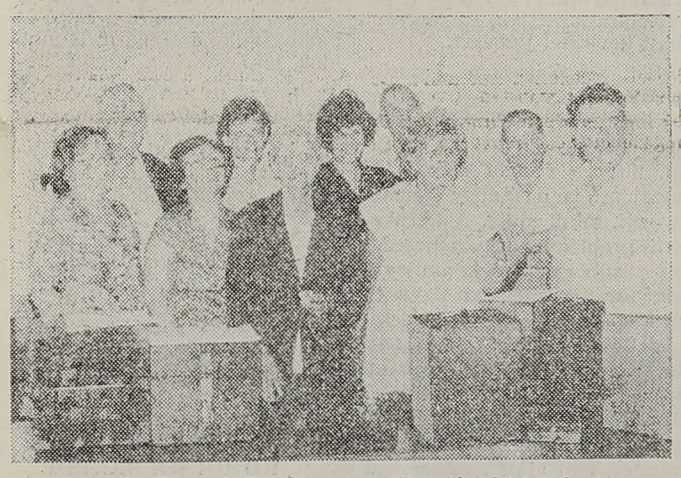

A siker egyik záloga: a választási bizottság

érdemeiről, kiváló szervezőmunkájáról csak a legmagasabb elismeréssel tudok szólni. A Közalkalmazotti Tanácsban a két szakszervezet képviseletének aránya, papíron lehet, hogy szembeötlő, de a valóságban tartalmi és lényegi nácstag a maga területén sikeres ember, többségük hosszú időt itt töltve, szervesen ismeri az egyetemet és széles körű hazai és nemzetközi tapasztalatokkal rendelkezik. Közülük jó néhányan

ahhoz az új hullámhoz tartoznak, akik a közeljövőben tevékenyen részt vállalnak az egyetem modernizálásában és vezetésében,

úgyhogy számomra öröm lesz együttműködni velük.

— Milyen kapcsolatot kíván a Közalkalmazotti Tanács kialakítani az állami vezetéssel? Ez személyes kapcsolat lesz, vagy újságon keresztül történő üzengetés, netán bizonyos esetekben a Közalkalmazotti Tanács meghívatja magát?

Szavaztak a dolgozók...

— Ami a Közalkalmazotti Tanács helyét, szerepét illeti, világosan kell látni, hogy ez merőben különbözik a szakszervezetektől. Tehát nem egy újabb szakszervezetről van szó. Ha a helyét kellene meghatározni, akkor azt mondanám, hogy az állami vezetés és a szakszervezetek között helyezkedik el. A Közalkalmazotti Tanács vezetőjének a legutóbbi rendeletek értelmében az egyetemi tanácsban hivatalból helyet kell biztosítani. A Közalkalmazotti Tanácsot úgy szeretném működtetni, mint ahogy az egyetemi tanács működik. Vagyis rövid időközönként, napirenddel, előre kiküldött anyagokkal előkészítve az üléseken vitatnák meg az aktuális egyetempolitikai kérdéseket, és segítenénk a vezetés munkáját. A múlt tapasztalatai alapján vallom, hogy az egyetemi vezetés sikerének az egyik előfeltétele az, ha minél szélesebb körben tájékozódik munkájáról, visszajelzéseket kap, hiszen ezen keresztül tudja javítani saját tevékenységét, illetve az egyetemi vezetést.

— A Közalkalmazotti Tanács munkája minden bizonynyal kritikus alapállású lesz, amit korábbi tapasztalataid alapján jól tudod, nehezen vi-

sel az egyetemi vezetés. Mindezt figyelembe véve, a jó kapcsolat érdekében hogyan fogsz viszonyulni a kritikához?

— Azt hiszem, az a kritikai hangvétel, amit korábban a szakszervezeti bizottságban képviseltem, illetve a szakszervezet nevében az egyetemi tanácson kifejtettem, az mindig szakmai meggyőződésemből eredt. Ezért ezt továbbra is szeretném fenntartani, annak ellenére is, hogy láttam, hogy egyes egyetemi vezetők ezt nem mindig üdvözölték, de végül is sok kérdésben az idő engem igazolt. Mindezt anélkül mondom, hogy az egyetemi vezetés a vitában képviselt nézetekre valaha is visszatért volna, akár az szbülésen, akár az egyetemi tanácsban. Viszont, ami számomra sokkal nagyobb sikerélmény volt, hogy a visszajelzést, egyetértést, bátorítást, buzdítást az egyetem széles közvéleményétől megkaptam. Ezzel együtt, persze azt is tudom, hogy

az egyetemi „béke” és egyensúly fenntartása bizonyos esetekben szükségessé teszi a szakszerűség háttérbe szorítását.

— Közismert, hogy a jelengi problémáink oka legtöbbször nem a vezetésen múlik.

— Ez valóban így van. Tisztában vagyok azzal, hogy milyen nehéz körülmények között dolgozik az egyetemi vezetés. Itt elsősorban anyagi szempontokra gondolok. Azért is vállaltam el a Közalkalmazotti Tanács elnökségét, mert az elmúlt három-négy hónapban a kollektív szerződést előkészítő bizottság vezetőjeként nagyon sok kérdésben mind a Munka Törvénykönyve, mind a közalkalmazotti jogviszonyról szóló törvény alapján

széles körű képet kaptam a magyar felsőoktatás anyagi helyzetéről és ezen belül az egyetemi helyzetről.

Ebben az értelemben is felkészültnek érzem magam, úgy is mint a Közalkalmazotti Tanács tagja, úgy is mint a tanács elnöke, aki részt vesz az egyetemi vezetésben érdekvédelmi oldalról.

— A Közalkalmazotti Tanács hogyan tudja biztosítani, hogy véleményét figyelembe vegye a vezetés? Vannak-e eszközei, jogszabályai?

— Röviden annyit mondanék erről, hogy a Közalkalmazotti Tanács működésével kapcsolatos törvények szabályozzák ezt. Ennek számos pontja megjelenik az előbb említett kollektív szerződésben is, tehát ily módon az egyetemi vezetés is tájékozott lesz. Ez is volt a célom, amikor a kollektív szerződésbe a megfelelő törvénypontokat beszerkesztettem, hogyha eddig még az egyetemi vezetés ezeket a feladatokat, illetve a Közalkalmazotti Tanács funkcionálásával kapcsolatos kötelezettségeket nem ismerné, így megismerje.

Ami a kérdésnek az eszközeinkre vonatkozó részét illeti, arról a következőket kell elmondanom. A kormányzatnak is az volt a célkitűzése, hogy valamivel nagyobb beleszólási joga legyen az intézmény vezetésébe a Közalkalmazotti Tanácsnak, mint a szakszervezeteknek. Ez egyszerűen abból a logikus megfontolásból származik, hogy a Közalkalmazotti Tanács nemcsak a szakszervezeti tagokat képviseli, hanem az egész intézményi kollektívát. Ugyanis szemben a szakszervezeti bizottság megválasztásával a Közalkalma-

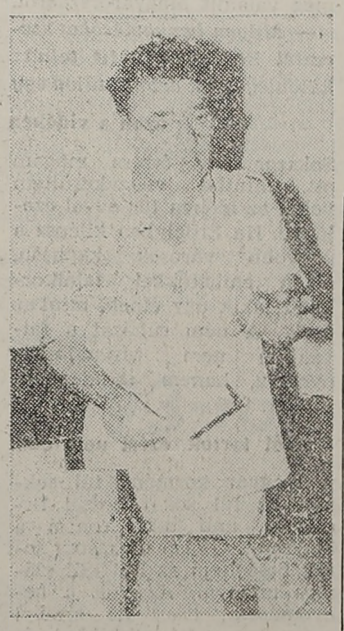

Sólyom Antal, a választási bizottság elnöke

zotti Tanács esetében valamennyi egyetemi dolgozónak lehetősége és joga volt leadni a szavazatát a választási listán szerepeltetett személyekre. Ilyen értelemben az egyetemi vezetésnek

a széles körű demokratikus választással bizalmat kapott Közalkalmazotti Tanács javaslatait, észrevételeit, sok esetben kritikai észrevételeit komolyan kell venni

és a döntéseinél messzemenőkig figyelembe kell venni azon túl is, hogy a tanácsot megfelelő jogkörrel ruházták fel. Ezért is biztos vagyok abban, hogy nagyon eredményes és harmonikus együttműködést fogunk kialakítani.

— Melyek a Közalkalmazotti Tanács legfontosabb soron következő feladatai?

— Egy kicsit korainak tartom a kérdést, tudniillik a mai napon, június 2-án alakult meg a Közalkalmazotti Tanács. Még az egyetemi vezetésnek sem lett a testület bemutatva. Ezt a bemutatkozó találkozást a választási bizottság június 11-re tervezi. Ezt követően, a hónap második felében szeretnénk az első ülésünket megtartani, ahol a nyári szabadságolás előtt megbeszéljük a szeptemberi első ülés napirendi pontját, és azokat a legfontosabb egyetempolitikai kérdéseket, amelyekben ennek a tanácsnak állást kell foglalnia.

A kollektív szerződésből kifolyólag konkrét, határozott feladatai lesznek a tanácsnak. A részletek mellőzésével nagyon szeretném aláhúzni, hogy szinte valamennyi kérdésben — legyen az érdekvédelmi, szociális, egyetemszervezeti struktúra, továbbképzés — mi mindig

szakmai alapon kívánjuk a kérdéseket megközelíteni

és szakmai alapon nyújtani segítséget az egyetemi vezetésnek a közös munkához.

— Hogy fogadtad a Közalkalmazotti Tanács elnöki megbízatását? Várhatóan ez komoly elfoglaltsággal jár, mennyiben tudod összeegyeztetni oktatói, szakmai munkáddal?

— Nagy munkabírású ember vagyok, és hála isten, otthon a feleségem is sokat segít, a két gyermek nevelésében. A különböző megbízatásaim mellett eddig is tudtam elegendő időt szakítani a tudományos-oktató munkára. Egyébként mindig is azon a véleményen voltam, hogy a vezetői ambícióval rendelkező oktató esetében

a jó vezető és a sikeres kutató-oktató egymást feltételezik.

Ezek egyensúlyban tartása persze rendkívüli kihívást jelent, ami csak megfelelő rotációval, mértékletességgel és szerénységgel biztosítható. Ugyanakkor meg kell, hogy mondjam, nagyon hálás vagyok azoknak a kollégáknak, akik három, négy évvel ezelőtt bevontak a szakszervezeti munkába. Hálás vagyok azért, mert egyrészt az egyetemi tanács tevékenységében való részvétel során nagyon sok kollégát közelebbről is megismerhettem, nagyon sokról megváltozott pozitív irányban a véleményem, és úgy érzem, hogy ennek a folyamatnak a fordítottja is igaz. Sok egyetemi tanácstag, aki eddig csak felületesen ismert a munkában szerzett tapasztalatai alapján, kibővíthette a képét rólam és a véleményét sok esetben talán pozitív irányban meg is változtatta. Ezt mindenképpen nagyon pozitív folyamatnak tartottam, tartom ma is, és hasonlóképpen vélekedek a közalkalmazotti tanácsi megbízatással járó feladattal kapcsolatban is. Ez hozzásegít engem ahhoz, hogy még több egyetemi kollégával léphessek kapcsolatba, alkothassak véleményt a dolgokról, segíthessem a vezetés munkáját.

— A Közalkalmazotti Tanácsnak milyen kapcsolata lesz a pártokkal?

— Nagyon lényegesnek tartom hangsúlyozni, hogy

...és az oktatók

a Közalkalmazotti Tanács pártsemleges.

Sőt azt is hangsúlyoznom kell, hogy bizonyos értelemben szakszervezet-semleges is. Megítélésem szerint minél több különálló szervezeti egység alkot véleményt az egyetem működéséről, annál szélesebb merítési bázist kap az egyetemi vezetés a munkájához.

— Mennyi időre szól a Közalkalmazotti Tanácstagok megbízatása?

— Egy évre. És minthogy a következő egy év nemcsak az országos választások éve lesz, hanem az egyetemi vezetőségválasztás éve is, ezért ez nagyon lelkiismeretes és felelősségteljes munkát kíván tőlünk az egyetem és valamennyiünk jövője érdekében.

— Mindehhez sok sikert kívánunk a Közalkalmazotti Tanácsnak, és személy szerint neked.

— Nagyon szépen köszönöm a tanácstagok nevében is.

H. E.

Számtan

Amit mondani fogok, az nem vonatkozik a fizetésre, mert az annak átutalásáért járó 5,25 ezrelékes kezelési költséget kifizeti az egyetem — mondja egy oktató, aki szeretné megőrizni az inkognitóját. — A lényeg, hogy nagy összeget, jövedelmet nem feltétlenül érdemes ide, a Budapest Bank egyetemi fiókjába utaltatni.

Szóval: ha ide küldetsz kívülről egy összeget, akkor amikor felveszed, ki kell pengetned az 5,25 ezrelékét kezelési költség címén. Ezzel szemben 10 százalékos kamatot fizet a bank. Ez egy idő után, kiszámoltam: pontosan 19 nap után ellentételezi a kezelési költséget. Tehát 19 nap után kapod meg azt a pénzt, amit eredetileg átutaltattál, addig az 5,25 ezreléke nagyobb, mint a 18 napra eső 10 százalékos éves kamat.

Ha készpénzben veszed fel a jövedelmedet és beteszed betétszámlakönyvre, amelyik szintén napi kamatozású, akkor megspórolod a kezelési költséget, tehát rögtön az első naptól kamatozik a pénzed. Jelenleg évi 5 százalékot. Ezt nem csökkenti a kezelési költség, így már az első 19 napon is gyarapodik a „vagyonkád”.

Ellenvethetné valaki, hogy a Budapest Bank kamata magasabb, tehát hosszabb távon megéri itt spejzolni a manit. Ezt is figyelembe vettem: 38-40 nap után válik egyenlővé a két helyen felmarkolható kamat. Ha ennél hosszabb ideig tartod itt a suskát, többet kapsz, minha máshol helyeznéd el napi kamatozású betétbe. Csakhogy éppen a közben eltelt idő a gond. Ha tudom, hogy több, mint 40 napig nem akarok a pénzemhez nyúlni, akkor nem ilyen betétben tartom, hanem keresek egy másik formát, ahol lekötöm mondjuk 30 napra 12 százalékos nettó kamatra.

Tehát, ha valakinek számít 200-300 forint, amit 30-40 ezer forint után kell fizetni kezelési költségként, az inkább utaltassa kedvenc postahivatalába a pénzét, ott vegye fel és rögtön tegye be valamilyen betétbe. Ez persze kényelmetlenebb, mintha idejön a pénz, ezért néhány ezer forinttal bizonyosan nem érdemes így vacakolni.

gy. s.

II. Nemzetközi Tőzsdekonferencia

„Nincs mechanizmus, ami helyettesíthetné a tőzsdét”

(Folytatás az 1. oldalról)

bi előadás is érdekel, akkor szívesen tájékoztatom.

Bokros Lajos, a Budapesti Értéktőzsde Tőzsdetanácsának elnöke elmondta: *a Budapesti Értéktőzsde forgalma az 1990. júniusi megnyitás óta árfolyamértéken meghaladta a 75 milliárd forintot, ami közel 30 ezer kötésben realizálódott.* Míg induláskor az 1 kötésre jutó átlagos forgalom 1 millió forint alatt maradt, addig 1993 első negyedévében már több mint 14 millió forint volt. *1993. március végén a piaci kapitalizáció meghaladta a 325 milliárd forintot.* Hangsúlyozta: feltétlenül *erősíteni kell a részvények forgalmát, mert mára egyértelművé vált, hogy az állampapírok forgalma uralja a tőzsdét.* (1993. I. negyedévében az állampapírokra kötött ügyletekből származott a forgalom 95 százaléka, a részvények részesedése 3 százalékra esett vissza.)

A tőzsde fejlődése csak bizonyos késéssel követi a privatizációt, ennek oka az, hogy a legjobb vállalatok részvényeinek jelentős hányadát szakmai befektetőknek értékesítették, akik csak a cégek átszervezése után vezetik be a részvények egy részét a tőzsdére.

Rendkívül fontos lenne, hogy az Állami Vagyonügynökség után az Állami Vagyonkezelő Rt. is minél több tulajdonában lévő vállalat papírjait ajánlaná fel kárpótlási jegyek ellenében, illetve vállalná azok készpénzért történő nyilvános értékesítését.

A befektetési alapokat Bokros Lajos *a jövő nagy ígéretének tartotta,* amelyeknek befektetési jegyei jelenleg összesen 5 milliárd forint értékben vannak jelen a tőzsdén. Az alapok csekély likviditása azzal magyarázható, hogy a befektetési jegyek tulajdonosai nem akarják elveszíteni a jegyzéshez kapcsolódó adókedvezményt.

Manuel Franca e Silva, az EBRD igazgatója hangsúlyozta: az EBRD a *piaci infrastruktúra kifejlesztésében fog szerepet játszani.* Azonban az infrastruktúra kiépítése akármilyen jó is lehet, ez önmagában csak egy „üres héjnak” tekinthető, *intézményi beruházókra is szükség van.* Fontos *a szakértelem és tőkeerő összehozása, valamint a beruházási „aréna” színessége.* Megfelelő makroökonómiai stabilitásra van szükség; *likvid piacot hosszú távon csak alacsony infláció hozhat létre.*

Wieslaw Rozhecki, a Varsói Értéktőzsde elnöke

kijelentette, hogy *„nincs mechanizmus, ami helyettesíthetné a tőzsdét”.* Azt gondolja, hogy *a közép-európai tőzsdék központi problémája: a nyugati, hosszú evolúció folyamán kialakult tőzsdék működési kereteit kell a nulláról gyorsan felépíteni.* Sikereik is vannak: nagyon élénk értékpapírpiac jött létre Varsóban, a korai várakozások igazolódtak. *A kudarcokról: nem megfelelő a kínálat, az intézményes beruházók lomhák, nem spekulálnak, nevetségesen kicsi a kötvényforgalom. A Varsói Értéktőzsde* néhány szempontból *tökéletes ellentéte a budapesti állampapírtőzsdének: ott az összes forgalom 95 százaléka a részvények adásvételéből származik.* A kisbefektetők rendkívül magas arányával magyarázta az elnök a varsói piac intenzív árfolyamingadozásait. További különbség a kereskedési rendszer kiépítésében figyelhető meg, hiszen *Varsóban rögtön automatizált kereskedéssel kezdtek,* napi árfolyammegállapításokkal. Varsóban *az értékpapírokat* nem szükséges kinyomtatni, azok *immateriális formában is létezhetnek.* Varsóban nem volt „színházszerű show”, nem látványos a tőzsdei alkudozás, az állam nagyon erősen beleártotta magát. Természetesen hasonlóság is megfigyelhető a két tőzsde között, 1993-ra *Varsóban is százas nagyságrendben vártak részvényeket a tőzsdére, a szomorú valóság azonban 17 bevezetett társaság.*

Kádár Bélának, az NGKM miniszterének

záró gondolati sorával fejeződött be a II. Nemzetközi Tőzsdekonferencia. Kádár Béla hangsúlyozta, hogy *a privatizáció nemcsak a gazdasági rendszerváltásnak a tartópillére, hanem az átalakulás előfeltétele.* Kiemelte az átalakulás — privatizáció — beruházás — tőzsde kapcsolatát. Hazánkban a '40-es évek végéig igen színvonalas tőzsde működött, és 4 évtizedes szünet után, 3 éve működik a Budapesti Értéktőzsde. *A tőzsde nem elindítója a piacgazdaságnak, hanem útitársa, fokmérője.* Történelmi missziót mozgósít, *lehetővé teszi a veszteségek csökkentését, neveli a társadalom szereplőit egy korszerű befektetési kultúrára.*

Világviszonylatban lelassult a nemzetközi tőkeáramlás, egy zsugorodó gazdaságban élünk, valamint ezekben az országokban a jó minőségű tőzsdei papírok kínálata még nem jellemző. *Csoda, hogy mégis egyre erősödő élet tapasztalható a Budapesti Értéktőzsdén.* Kádár Béla nem arra helyezné a hangsúlyt, hogy az állampapírok rátelepszenek a tőzsdére. Ha a tőzsde jövőbeni szerepét nézzük, akkor a múltelemzés rávilágít arra, hogy *milyen akadályokat kell legyőznünk.* Nagyon fontos, *hogy a tőzsdén megjelenőket ne érjék sokkhatások, hiszen csak az emelkedő árfolyamgörbe mozgósít.*

Rövid idő alatt kell ablakot nyitni a világra, ez sok területen sikerült is. A közép-kelet-európai átalakulás szempontjából létfontosságú a modern piacgazdaság intézményeinek kialakítása, Kádár Béla azonban hangsúlyozta, hogy *a minőség rovására semmilyen gyorsítás sem célszerű, ez mindenkinek érdeke.*

Uhlmann Csilla

A hatalom élvezetétől *a szeretkezésig*

A miniszterelnök pünkösdi interjújában pozitívumként említette, hogy Magyarországon kevesebb a munkanélküli, mint a volt NDK területén, pedig oda márkamilliárdokat pumpálnak. A helyében nem örülnék ennek különösebben. Ez ugyanis azt jelenti, hogy míg azt a területet a nyugati németek felzárkóztatják a fejlettnek nevezett világhoz, addig Magyarországot harmadik világbeli ország módjára fogják integrálni. Amíg ott leszerelik a volt szocialista technológiát, kidobják a szemétbe s eközben az utcára teszik a dolgozókat, de csak azért, hogy azután a szemétdombon, a márkamilliárdokból felépítsék a saját iparukat az ezzel járó foglalkoztatási renddel együtt; addig

itt némi módosításokkal hagyják döglődni az örökölt technikai színvonalat

az annak megfelelő foglalkoztatással. Nem titkolják, hogy a magyar ipar legfeljebb arra jó a számukra, hogy mondjuk itt termeltessenek az orosz piacra, amihez az otthoni áruik túl fejlettek. Végül is az oroszok kapnak majd egy csomó nyugati segélyt, amiknek a régi jó recept szerint vissza kell vándorolniuk a segélyezők szütyőjébe: Majd vesznek Ikarus buszt, a haszon a Mercié lesz — ha végül azé lesz az Ikarus —, mi meg megmaradunk sokadrangú ipari országnak.

E példa ellenére nem lehet egyetérteni azokkal a mostanában szokásos értékelésekkel, amelyek számára az elmúlt három év tapasztalatainak összegzése egyenlő a kormány lebaltázásával. Félő ugyanis, hogy

a dolgok lényegüket tekintve nemigen történhettek volna másként.

Ezerszer lerágott csont, közhely a négyzeten, hogy a koaliciós kormány nem tett mást, mint hogy a politika korábbi kedvezményezettjeivel, a szocialista nagyüzemek elitjével, illetve a pártapparátussal szemben a magyar középosztály egy másik csoportját, egy dzsentroid eredetű réteget emelt a hatalomba. Ez a társaság mindig is állami pozíciók haszonélvezetéből élt, így aztán nem meglepő, hogy expo szervezéssel vagy a felduzzasztott államapparátusban költi az adófizetők pénzét.

Mit lép erre az ellenzék? Azt mondja: csökkentsük a parlamenti képviselők létszámát, az államapparátust és a többi. Ezzel a módszerrel tényleg ki lehet szorítani az Antall-rendszer embereit sok helyről. Csak az a kérdés, kiket fognak a helyükre, a politikai hatalom kihasználóinak pozíciójába emelni?

A válasz persze az, hogy a (nekik) megfelelő gazdaságpolitika eredményeként vállalkozók, értelmiségiek, szakemberek fogják elnyerni az őket „joggal megillető” helyet.

Csak az a bibi, hogy ez is jórészt ingyenélő társaság lesz. Az idetartozók majd szakértésből fognak élni, ami kóklerkedés lesz; vállalkozók lesznek, akik összekeverik az ügyeskedést az üzlettel, akik sajnos valahogy mindig nagy nehézségekkel küzdenek majd, de addig is, a veszteségből finanszírozzák magukat.

A politika haszonélvezete különben valószínűleg a világon mindenütt így megy.

A különbség talán az lehet, hogy ahol szélesebb a középosztály, ott nem csupán a hatalmat közvetlenül birtokló csoport, az állami intézmények körül tüstént kedők aratják le kielégítő bőségben sanyarú munkájuk gyümölcsét, hanem egy ennél jóval szélesebb rétegnek (például tanároknak is) jut a koncból. S mivel ott nemcsak a politikával viszonylag közvetlenül érintkezők kaszálnak, azaz sokkal közvetettebben is hasznot lehet húzni a politikai hatalom birtoklásából, ezért ott nem olyan feltűnő a hatalom körüli helyezkedés ügyességére alapozott karrier, mint itt, ahol enélkül sokkal több ember marad csóró.

Ez ugyanis, ahol mi élünk —, hogy visszautaljunk induló példánkra — a harmadik (de legalábbis két és feledik) világ.

Magyarországot mintegy 20 éve Nyugatról finanszírozzák.

Minthogy azonban nem azzal a szándékkal teszik ezt, hogy felzárkóztassák, hanem azzal, hogy ütközőzónát képezzen a veszedelmes Kelet és Balkán előtt, a pénz soha nem komoly technológiai fejlesztés formájában, a nyugati piacok áruink előtti megnyitásával párosulva áramlik ide.

Ezzel szemben főleg kölcsönök, adományok formáját ölti, ami éppen arra jó, hogy segítségével fenntartsák a viszonylagos politikai stabilitást. Ehhez meg kell fizetni egy réteget, hogy az viszonylag jól érezze magát és cserébe elvégezze azt a munkát, ami ennyi pénzből elvégezhető: a bili kiborulásának megelőzését. Ebből a szempontból tökmindegy, hogy a kádárista pártapparátus, a dzsentri stílusú, kereszténynek mondott középosztály, vagy a „nyugatos műveltségű” értelmiségiek a kivitelezői az ezzel járó feladatoknak.

Máshol a harmadik világban nemzetiségi, vallási és szociális ellentétek mentén fajulnak odáig a konfliktusok, hogy többé-kevésbé kikezdik a demokráciát. Nálunk mostanában a népiesek-urbánusok régi ellentéte adódott ideológiai keretként ehhez. A következő években is ez maradhat a felállás, némi szerepcserékkel, hisz a „népiesek” is szert tettek az államtól független jövedelemforrásokra különböző alapítványaikban, és az „urbánusok” is belekóstoltak az állami intézmények nyújtotta lehetőségek kihasználásának művészetébe, lásd: pályázatok kiírása és elbírálása, tv-gründolás, székház „sibolás” és a többi. (A szocik, akik kevésbé illenek bele ebbe a felosztásba, még a régi világból ismerik a fegyelmezett politikai munka fortélyait.)

Mindezt nem panaszként mondom.

Addig jó viszonylag a honi helyzet, amíg minden csoportnak jut egy szelet

a hatalom tortájából, mert ha valamelyiküket tartósan a perifériára szorítják, az nagyobb bajt keverhet jussáért.

Sőt, kolléganőm szerint hosszabb távon meg van az okunk az optimizusra is, hiszen hamarosan ki fog derülni, hogy a világot nem lehet továbbra is ugyanúgy kormányozni, mint eddig. A környezeti probléma, a túlnépesedés olyan súlyú kérdések, amik rákényszerítik még az Egyesült Államokat is, hogy belássa: nem lehet utódaink környezetét lerombolva gátlástalanul fogyasztani és ember milliárdokat nyomorban tartani. Olyan erkölcsi terhet jelent mindez, ami alatt az önzésnek és a politikai érdeknek meg kell hajolnia, minek következtében a harmadik és a kettő és feledik világ országaira is jobb idők jönnek. Nem hiszek neki, mert nem látom be, miből meríthet az élet értelmét adó, kielégítő katarzisokat az ember, ha feladja azt a jó szokását, hogy gátlástalanul kihasználja a számára adódó lehetőségeket. A kis félretekerésektől kezdve, amelyek segítségével büntetőjogi következmények nélkül meg lehet merítkezni a bűn mocsarában, a nagyon drága autók használatáig, amelyekkel a KRESZ-ben megengedett maximális sebességet tartósan és jelentősen túl lehet lépni. Kinek mi jut.

KOMÓCSIN SÁNDOR

Irány Latin-Amerika, vagy az átalakulás folytatódik?

Patrick O'Neil a politikatudományi tanszéken tölt egy évet Ph.D.-ösztöndíjának részeként. Számtalanszor járt Erdélyben, illetve a néhai Jugoszláviában, ami meglehetősen szokatlan az Egyesült Államokból érkezett vendégeink körében. Interjúnkban erről, a magyarországi politikai viszonyokról alkotott véleményéről, illetve oktatási tapasztalatairól kérdeztük.

— *Hogyan kerültél Magyarországra?*

— Az Indiana State University politikatudományi tanszékének Ph.D. ösztöndíjasa vagyok. Ez az egyetlen olyan felsőoktatási intézmény, amelyen magyar témákkal foglalkozhatunk graduális képzés keretében. Számomra az IREB (Intenational Research Exchange Board for Eastern Europe), illetve a Fulbright (US Department for Education) közös ösztöndíja teszi lehetővé, hogy a magyarországi átalakulás problémakörét kutassam. Ezen belül a néhai MSZMP reformköreinek a változásokban játszott szerepét dolgozom fel.

— *Miért érdekel ez téged?*

— Ami leginkább megragad, az

a dolog egyedülállósága:

egyetlen párt sem oszlatta fel önmagát oly módon, ahogy azt az MSZMP tette.

— *Mikor jöttél először Magyarországra?*

— Egy csereprogram keretében a JATE angol tanszékén töltöttem egy tanévet 1987—88-ban. Nem volt túl sok munkám, így rengeteg időm maradt arra, hogy felfedezzem a környezetet, ahova kerültem. Így jutottam el Erdélybe, illetve abba az országba, amit akkor Jugoszláviának hívtak. Akkor kezdtem el tanulni magyarul is.

Lehet, hogy ezek az utazások nem segítettek közvetlenül a tudományos kutatásban, mégis megérte, hogy ebbe belefogtam, hiszen így rengeteget tanultam Magyarországról, az itteni emberek életéről. Sokkal értékesebben töltöttem itt az időt, mint azok az Egyesült Államokból érkező honfitársaim, akik csak Budapestet látják, jól érzik itt magukat egy ideig, de alig tudnak meg valamit Magyarországról.

— *Milyen benyomásokat szereztél Erdélyben? Mit találsz különlegesnek azon a tájon egy*

azon a vidéken megállt az idő.

Sokszor úgy érzem magam ott, mintha visszakerültem volna az időben 100 évvel ezelőttre. Ha Erdélyben kilépsz a nagyobb városok kapuján, olyan emberekkel találkozhatsz, akik úgy élnek, mint az őseik. A népi ruházat a falvakban nem turistalátványosság, hanem mindennapi viselet.

attól tartok, ezért nem csak a román sovinizmus felelős.

A magyar kormány túl sokszor és túl sokat beszél Erdélyről, ami csak rontja a helyzetet. Utolsó utazásom során beszéltem az RMDSZ számos tagjával. Az volt a benyomásom, hogy az erdélyi magyarok nacionalistábbak és bosszúvágyóbbak a magyarországi magyaroknál. Ez még inkább alátámasztja szerintem, hogy a magyar politikusoknak végtelenül óvatosan kell kezelniük a román—magyar viszonyt, nem szabad visszariadniuk attól, hogy újra és újra megerősítsék, hogy Magyarország nem követeli vissza Erdélyt.

— *Tanítottál egy keveset a Közgázon. Ha itteni tapasztalataidat összeveted az észak-amerikai oktatási rendszerrel, milyen különbségeket látsz?*

— Mindenekelőtt feltűnő az erőforrások hiánya. Az oktatók keresete elszomorítóan alacsonyabb az Egyesült Államokban tanító kollégáikénál. Ha Magyarország fejlődni akar, sokkal többet kell költenie az oktatásra.

Másrészt, a rossz feltételek ellenére a középiskolai oktatás nagyon jó. Meglepően jól felkészült diákok jönnek az egyetemre. Úgy tűnik számomra, hogy nagyon keményen megdolgoztatják a középiskolásokat. Ezzel szemben az egyetem megkönnyebbülést jelent azok számára, akik bekerülnek. Ez az a korszak az életükben, amikor barátságokat köthetnek, „belevethetik magukat az éjszakába”. Egy szó mint száz, a magyar oktatás alapvetően kiváló.

— *Bár a disszertációd az átalakulás egy korábbi szakaszáról szól, biztos vagyok benne, hogy figyelemmel kísérted a mostani változásokat is.*

— Amikor rosszkedvem van, arra hajlok, hogy az országotok a latin-amerikai ál-

szerintem az MDF a vereség felé tart.

Nagyon valószínű, hogy részeire hullik, és ez a párt végét jelenti majd. A következő választások nyertese a Fidesz, az MSZP, a Köztársaság Párt, illetve az SZDSZ lesz.

Ami a gazdaságot illeti, komolyan úgy látom, hogy van elmozdulás a normális nyugati állapotok irányába. Azt hiszem, túlzás azt állítani, hogy a jelenlegi kormány antidemokratikus. Annak ellenére, hogy rengeteg hibát vétenek, a gazdaság tűrhetően működik, eléggé stabil, és a gazdasági kilátások sem rosszak. Azt hiszem, hogy az átalakulás, ami a nyolcvanas évek végét megelőzően, sokkal korábban kezdődött, folytatódni fog. Az elmúlt húsz év folyamatos fejlődése még mindig nagy előnyt jelent a magyarok számára. Nem lepne meg a cseh gazdaság összeomlása, nem is beszélve a szlovákról, ugyanakkor biztos vagyok benne, hogy Magyarország átvészeli ezt az időszakot. Csak az a fontos, hogy ne bízzatok a saját ítéletetekben: a magyarok imádnak panaszkodni, és nem nagyon bíznak egymásban — viszont keményen dolgoznak. Azt kell mondanom, hogy a magyarok kétkedése ellenére az átalakulás folytatódik.

Scharle Ágota

Mindenkit támogattak

Egyetemi tanári és docensi pályázatok ügyében foglalt állást a közgazdasági kar egyetemi tanácsa június 8-i ülésén. A testület támogatta *Ehrlic Éva* (elméleti közgazdaságtan tanszék) és *Simonovits András* (mikroökonómia tanszék) címzetes egyetemi tanári kinevezését. Egyetértett *Ernst Gabriella* (gazdaságpolitika tanszék), *Forgács Imre* (gazdaságpolitika tanszék), *Ligeti István* (makroökonómia tanszék), *Szalkai István* (pénzügy tanszék) és *Závecz Ferenc* (pénzügy tanszék) címzetes docensi kinevezésével. Jóváhagyták *Bara Zoltán* (elméleti közgazdaságtan tanszék), *Komáromi Éva* (MSZI operációkutatási tanszék), *Lajos Sándor* (MSZ matematika tanszék), *Petró Katalin* (mikroökonómia tanszék), *Róth Józsefné* (statisztika tanszék) és *Sághi Gábor* (gazdaságpolitika tanszék) docensi kinevezését. Támogatták *Boros Imre* és *Király Júlia* másodállású egyetemi docensi kinevezését a pénzügy tanszékre.

Parlamentszimuláció — *alakoskodás nélkül*

Eredetileg a magyar törvényhozás munkáját, a megoldásra váró legfontosabb politikai problémákat kellett volna vizsgálnia annak a szemináriumnak, amelyet a TEMPUS finanszírozásával március 12—24. között tartottak Luxemburgban. A munka módszere a parlamentszimuláció volt, nevezetesen az, hogy a részt vevő nemzetközi diákcsapat a magyar parlament működő modelljének felállításával tanulmányozza a kérdéseket. Magam a politikatudományi tanszék szakmai és anyagi támogatásával vehettem részt a programon. Kissé csalódva kellett tapasztalnom, hogy a tartalmi kérdések megvitatásánál fontosabbnak bizonyult a munkamódszer. De lássuk, hogyan is történt ez.

Magát a parlamentet a valós 386 képviselő helyett hozzávetőlegesen 100-120 főre „sűrítették", és ezt kiegészítve létrehoztak három bizottságot azzal a feladattal, hogy a rendelkezésre álló két szekcióülés alatt a miáltalunk — magyarok által — előzetesen rendelkezésre bocsátott és később a helyszínre vitt anyagokból, tárgyalásra és elfogadásra alkalmas, épkézláb törvényjavaslatokat hozzanak ki. Sorrendben a következő törvényhozási tárgyakban kellett törvényjavaslatot alkotnunk, illetve előzetes tájékozódás végett háttéranyagot küldenünk a luxemburgi szervezőknek: pontos tervet a privatizációra vonatkozóan, annak szerkezetére rövid és hosszú távú célkitűzéseire összpontosítva; javaslatot a kisebbségi oktatásra vonatkozóan; a Bős—Gabcsikovó beruházással összefüggésben olyan javaslatot, ami a jelenlegi helyzeten alapul és az általános környezeti, geopolitikai, közgazdasági, politikai tényezőket tekintetbe véve ad megoldást a problémára; valamint egy általános kül- és biztonságpolitikai állásfoglalás elkészítésére alkalmas tervezetet. E négy javaslatot kellett aztán a plenáris ülés elé terjeszteni, ahol a helybéli rendezők elképzelései és a magyar alkotmány, valamint a hatályos házszabály igénybevételével megalkotott eljárási szabályok alapján az elképzelések — módosításokkal, vagy azok nélkül — elfogadásra, illetve elutasításra kerültek.

Mindez nagyon egyszerűnek tűnt első látásra, és ténylegesen nem jelentett volna többet holmi unalmas rutinmunkánál, amit — hasznát tekintve — két-három bizottsági ülés és ugyanennyi plénum meglátogatásával itthon is ki lehetett volna váltani. Ami mégis izgalmassá tette a programot, az a mi elképzeléseink és a szervezők ötleteinek meglehetős eltérése volt. A továbbiakban ezt előbb a három bizottságban tárgyalt kérdéseken keresztül szeretném megvilágítani, majd rátérek a plenáris ülésen tapasztalt furcsaságokra.

Bős—Nagymaros ügyében javaslatunk magvát az a gondolat képezte, hogy magyar részről a kompromisszumos megoldást a parlament azon korábbi döntése akadályozza, mely szerint

a kormány Szlovákiával csupán a vízlépcső elhagyásáról és az ezzel kapcsolatos kérdésekről tárgyalhat és másról nem.

Az azóta történtek ismeretében teljesen jogosnak tűnt az a feltételezés, hogy az európaiakat is ez a gondolat indította a probléma napirendre tűzésére.

Bennünket is jókora meglepetés ért, amikor azt vettük észre, hogy a testület mindenáron általános politikai megoldást akar a problémára találni, ahelyett, hogy eredeti javaslatunknak megfelelően csak arról folytatott volna tárgyalást, amiről kellett volna, azaz hogy a kormánynak szabadabb kezet adó törvényjavaslatról. Így korán elkezdték lapozni az eljárási szabályokat és sűrűn kerültek alkalmazásra olyan — a későbbiekben még említésre kerülő — technikák, amelyek parlamentünkben nem használatosak. Ezt még megtetézte a bizottság szlovák résztvevőinek értetlensége javaslatunkkal szemben.

A kisebbségi bizottságba került magyarok is egészen más helyzetben találták magukat, mint amire számítottak. Ahelyett, hogy a magyarországi kisebbségekre vonatkozó oktatási törvénytervezetet készítette volna elő a bizottság — mint az ésszerűen várható volt —, végül arról született javaslat, hogy milyen arányban oktassák a többségi, azaz a magyar nyelvet a nemzetiségi iskolákban, miközben a plenáris ülésen is folytatódó, késhegyig menő vita zajlott egyes népcsoportok elnevezéséről, és arról, hogy nemzetiségnek tekinthetők-e vagy sem. Ebből már sejthető, hogy sűrűn fordultak a házilagosan készített házszabályhoz és az alkotmányhoz, főként eljárási kérdésekben.

A biztonságpolitikai bizottság magyar tagjait az a meglepetés érte, hogy „megérhették" egy

a barcsi „bombázás" miatt gyorsan mélyülni látszó magyar—szerb konfliktus kezdetét,

amit az okozott, hogy a rendezők — az izgalmat fokozandó — ráadásul a vajdasági magyarok elleni egyre durvuló szerb támadásokról szóló hírekkel traktálták a testületet, ami aztán maga után vonta a rendkívül ideges reagálásokat. Egyesek odáig is elmentek, hogy megtorlásul nem ártana megtámadni Kis-Jugoszláviát, mert ez lenne a leghatékonyabb segítség határokon túli magyar testvéreinknek. Végül győzött a józan ész és csupán a vajdasági magyarokat támogató fegyverexportról született döntés. Természetesen ennek a helyzetnek is a lehető legnagyobb mértékben kiaknázták az alkotmányban és a házszabályban rejlő formalitási tartalékait, ami példának okáért parázs vitákra vezetett abban a kérdésben, hogy ki és milyen helyzetben rendelheti el a rendkívüli állapotot vagy a katonai mozgósítást.

A plenáris üléseken aztán valósággal izzott a hangulat. Egyre-másra születtek a javaslatok, amiket ellenjavaslatok követtek. A kormányt alakító emberek teljesítményével kapcsolatban már a bizottságokban is fenntartások merültek fel, amelyek alapján a mi testületünk is készített egy javas- és mások is hoztak ilyeneket. és mások hoztak ilyeneket. Még a nemzetiségi törvényjavaslat vitája alatt

elkezdtek körözni egy élesen magyarellenes „felhívást",

amit névtelenül írt valaki, a nemzetiségeket a magyarok elleni harcra buzdítva. Ennek kapcsán előszedték a belügyminisztert és a Biztonsági Szolgálat vezetőjét, hogy tegyenek már valamit az ügyben. Érdemi lépések helyett egész délután hatásköri kérdésekről vitatkoztunk. Közben az ellenzék és a kormánypárti oldal is végképp megelégelte a kabinet tehetetlenségét és megbuktatására terjesztettek be javaslatot. Ebből is újabb eljárási kérdés született, mivel először a kérdést konstruktív bizalmatlansági indítvány nélkül akarták elintézni — először menjen a kormány, aztán majd alakítunk egy újat —, felkiáltással. Jó időbe telt, mire sikerült fényt deríteni arra, hogy tulajdonképpen, hogy is kell ezt csinálni. Aztán persze, ahogy az várható is volt, egyik javaslat sem kapta meg a kívánt minősített többséget, a kormány maradt és folytatódott a vita a beterjesztésekről. Ennek érdekessége abban rejlett, hogy a levezetők mereven ragaszkodtak a házszabály előírásaihoz és szívfájdalom nélkül megvonták a szót attól, aki időn túl beszélt vagy nem megfelelő formát választott mondanivalójának nyilvánossá tételéhez. Ugyanakkor alkalmazták a magyar szabályozásban teljesen idegen, ülés közbeni informális pártmegbeszélés intézményét, ami leginkább a felmerülő értelmezési zavarok elhárítására vagy magántermészetű kérdések feltevésére használtak fel.

Általános következtetésként adódott tehát számunkra, hogy a parlamentszimulációs modellt, nem annyira a reális magyar politikai viszonyok megértésére, és nem is az időszerű belpolitikai kérdések megismerésére, hanem inkább az alkotmány és a házszabály reguláinak alkalmazására és az ebből levonható eljárási — esetleg ésszerűsíthető — tanulságok levonására használták fel. A témák kényességüknél fogva, jó ürügyet teremtettek arra, hogy a kialakuló vitában bevessék a „gyalogságot és a nehéztüzérséget" egyaránt, ami kétségtelenül hasznos lehetett annak, aki a törvényhozási munka formalitásaira lehetett kíváncsi, de időnként a tortúra határát súroló komédia benyomását keltette bennünk, akik azt vártuk, hogy a szervezők igazán kíváncsiak a mi véleményünkre is.

Végezetül, nem haszontalan annak megfontolása, hogy az előző szimulációk (1991, szovjet Legfelsőbb Tanács; 1992. cseh parlament), és a magyar parlament modellezése ezen az alapon folyt, tehát erősen valószínű, hogy jövőre a lengyel parlament „leutánzása" sem történik majd másképp. Európa ott, Luxemburgban, jelen lévő ifjúságát nem igazán a bajaink érdekelték, hanem az a keret, amiben igyekszünk azokon úrrá lenni.

Mosony Krisztián, IV. évf.

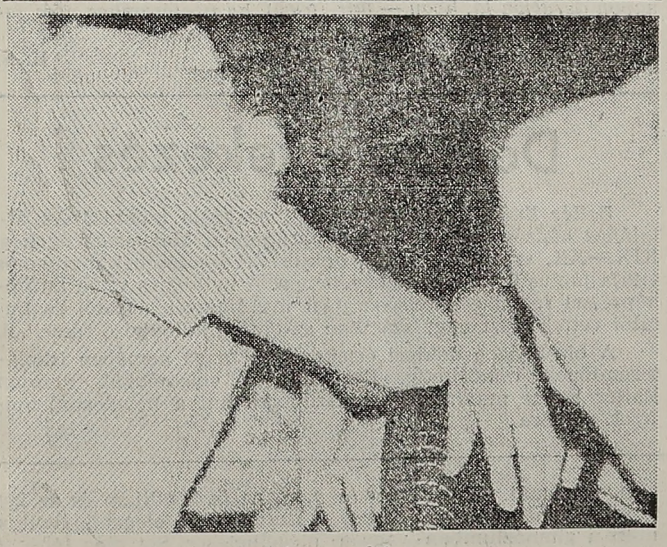

Kipurcanásig

A Nyugat szociálisan érzékenyebbé válik

Az elmúlt évtized neoklasszikus gazdaságelméleti ihletésű társadalomszervezése után, úgy tűnik, a nyugati világ most megint egy szociálisan érzékenyebb berendezkedés felé fordul. Persze a szociális ellátás intézményei nem olyanok ma már, mint amilyenek voltak: Sokkal szükségletorientáltabb, az ellátottat egyéni ízléssel rendelkező fogyasztónak tekintő szolgáltatások alakulnak ki. Például az egyes egészségügyi szervezeteket versenyeztetik a szociális biztosítás keretében hozzájuk kerülő betegekért is. Egy nemrég lezajlott továbbképzés anyagának alapján talán nem érdektelen néhány példával érzékeltetni a szociálpolitika új jelenségeit.

Röviden csak a szociálpolitika három területét vegyük szemügyre: A szegénység kezelését, a gyermekgondozás intézményrendszerét és a szociálpolitika infrastruktúrájának újfajta szervezését.

Kezdjük a szegénység kezelésével.

Az ez ügyben kialakuló új felfogás ismertetése előtt előbb egy kis történeti kitérőt kell tennünk.

A szociális ellátás négy típusát különböztetik meg Nyugat-Európában: az északit, a britet, a kontinentálist és a latint. Elválasztásuk alapja, hogy az egyes térségek országai mennyit mentettek át a múlt században lefektetett szegénytörvények két alapelvéből.

E két alapelv a következő: A szociális ellátásban részesülő anyagi helyzetét figyelembe kell venni az ellátás mértékének megállapításakor; illetve: a szociális ellátás az utolsó védőháló, azaz a rászorulóknak minden tőlük telhetőt meg kell tenniük helyzetük javításáért, a segélyezés csak ezt követheti. Az északi modell őrzi a legtágabb értelemben ezeket az elveket. Álláspontja szerint elvileg mindenki jogosult szociális gondoskodásra, egyéni elbírálás kérdése, hogy e két követelmény figyelembevételével végül is ki részesül abból. A brit rendszer ennek ellentéte. Ebben nemzeti szinten egységesített, törvényekben rögzített standardok szerint, tehát szinte teljes részletességgel felsorolt esetekben, adott feltételeknek megfelelve részesülhet csak valaki szociális ellátásban. A kontinentális modell e kettő között van, részlegesen centralizált. Erre az „átmeneti" jellegre jó példa az a szabály, amelynek lényege, hogy meghatároznak egy bizonyos minimális jövedelemszintet, és aki igazolni tudja, hogy jövedelme ezt nem éri el, az automatikusan részesülhet szociális ellátásban. A latin modell még kialakulatlan, hiszen a dél-európai országok parlamentjei a következő időszakban döntenek arról, hogy milyen szociális ellátási rendszert vezessenek be.

Vajon mi a közös, új elem ezekben az eltérő megoldásokban?

Az, hogy végleg leszámolnak azokkal a korábbi illúziókkal, (amelyek még a hatvanas években is éltek), melyek szerint a szegénység megszüntethető. Ellenkezőleg, a szegénységet a társadalmak hierarchizáltságával járó, felszámolhatatlan jelenségnek tartják.

Ami a négy modellt megkülönbözteti, az igazából az ahhoz való viszonyuk, hogy a politika mit tehet a szegénység befolyásolására. Az északi típus meglehetősen nagy rugalmasságot biztosít a politikacsinálók számára, míg a brit, a maga merevebb, törvényekben rögzített szabályaival nehézkesebbé teszi a beavatkozást.

A szegénység kezelésében a modern szociálpolitika megkülönbözteti a „gazdag" szegényeket, a jövedelmeik alapján éppenhogy a szegények közé kerülőket, illetve a „szegény" szegényeket, akik mélyen a szegénységi küszöb alatt vannak. A politika beavatkozása irányulhat például arra, hogy a „gazdag" szegényeket felemelje a szegénység határául megjelölt jövedelemszint fölé, azaz kiemelje őket a szegénysorból. Ebben az esetben kevesebb jut a „szegény" szegények segítésére. Másrészt viszont politikai elhatározás alapján arra is törekedhet a szociális ellátás, hogy a leglemaradottabb réteget segítse, kiegyenlítse a szegényeken belüli különbségeket. Látható tehát, hogy milyen nagy a felelőssége a döntéshozóknak, hiszen az ezen alternatívák közti választással emberi sorsok felett rendelkeznek.

A gyermekgondozással kapcsolatban

az a tendencia figyelhető meg, hogy míg nálunk az elmúlt években visszafejlődött, „egyszerűsödött" a gyermekgondozási intézményrendszer, addig „odaát" éppen ellenkezőleg, tágul. A helyzet az, hogy például számos érettségizett nőnek jobb kilátásokat biztosít, ha néhány gyerek felnevelését vállalva segélyeken él, mintha megpróbálna munkát keresni, ami majdnem reménytelen vállalkozás e réteg számára. Az intézményrendszer ezt tudomásul veszi, és alkalmazkodik a gyereket nevelő anyák változatos igényeihez.

Szemben a mi gyesünkkel, gyedünkkel, bölcsődénkkel és óvodánkkal, ott legalább 11 féle gyerekgondozási szolgáltatás között lehet választani. A heti öt alkalomra szóló, óvoda jellegű intézményektől a különböző csoportos és egyéni, esetleg a gyermek lakásán tartott gyermekfelügyeleten át a bizonyos alkalomra, időszakra igénybe vehető gyermeknevelők foglalkoztatásának lehetőségéig terjed a sor.

A szociális ellátás intézményrendszerének változását

úgy kívánják fogyasztóorientáltabbá, az emberek igényeihez jobban igazodóvá tenni, hogy megkísérlik privatizáció nélkül versenyeztetni ezeket az intézményeket. A menedzsmentek közti versenyről van szó, amelyről úgy vélik, a közszolgálati szférában is működőképes lehet.

Ennek alapja az a tapasztalat, amelyet a nyolcvanas években Nagy-Britanniában és az Egyesült Államokban szereztek. Eszerint a közszolgálati, nonpofit szervezeteket működésük finanszírozásának nehézségei éppen olyan profitmaximalizáló viselkedésre készteti, mint profitorientált társaikat. Elsősorban a kórházak kényszerültek rá arra, hogy szolgáltatásaik javításához alapítványi támogatáshoz vagy bankkölcsönökhöz folyamodjanak.

Mindezek érzékeltetik, hogy a közszolgálati tulajdonban lévő intézmények is működhetnek versenyhelyzetben, rákényszerülve ezzel a szociális ellátásban részesülő fogyasztók jobb kiszolgálására.

k.

A vállalkozók és a Kamara 1993-ról

Lapzártánkkal egy időben, június 8-án a *Magyar Gazdasági Kamara Szövetségi Tanácsának* ülésén a vállalkozók körében 1993-ról készült felmérést és az MGK gazdaságpolitikai téziseit tárgyalta meg a testület.

A Gazdaságkutató Rt. márciusban kétezres országos minta alapján, 656 értékelhető kérdőívet felhasználva elemezte a vállalkozók idei várakozásait. *A vállalkozók többsége eszerint a kiviteli lehetőségek terén bővülést remél*, a belföldi keresletet illetően szerény mérséklődést vár, így összességében *a termelés további visszaesését prognosztizálja.* Elsősorban az új exportpiacok feltárásában, illetve *a kereslet növelését célzó termékfejlesztésben és piaci terjeszkedésben biznak.* A válaszadók saját cégük helyzetének stabilizálódásának megőrzését várják. Optimizmusukat jelentősen rontja azonban, hogy *a gazdaság egészének rövidtávú kilátásait illetően, a többség további romlást vár.*

A válaszolók túlnyomó többsége *továbbra sem ismeri fel a gazdasági modernizáció szükségességét.* A jelen gondjait a keresletiányban, a vevők fizetésképtelenségében, a tőkehiányban és egyéb felszíni jelenségekben keresik. *A termékek rossz versenyképességéről, az alacsony műszaki színvonalról, a vezetés problémáiról a leginkább önkritikus nagyvállalati szférából is csak igen kevesen adnak hírt.* Visszafogottak a korszerűsítést célzó erőfeszítések is. A legszélesebb körben a marketingtörekvésektől várnak sikert. *Új termék bevezetését a megkérdezetteknek csak kisebb hányada tervezi,* komolyabb beruházásra, licenc-, know-how vásárlásra csak igen szűk kör vállalkozik.

A foglalkoztatás további visszaesésére, az alkalmazottak számának további mérséklődésére számít a megkérdezettek többsége. A legsötétebb előrejelzést a legmagasabb létszámú vállalati kör adja.

A vállalkozók többsége bevallott eredményének szerény javulására lát esélyt, miközben *a cégek több, mint tíz százaléka alaptőkéje egy részének elvesztésétől is tart.* A bérek tekintetében az infláció lehetőségek szerinti kompenzálása az általános cél. A pénzügyi szférában a hitelfelvételek, a kamatok, az adósságok terén a vállalkozások döntő többsége nem vár nagyobb változásokat 1993-ban.

Az elemzésről készült ismertető — amelyből az eddigi szemelvények is származnak — szerint *a Gazdaságkutató Rt. előrejelzései néhány ponton különböznek a vállalkozók várakozásaitól. A szakértők* — a választások előtti periódus kormányzati élénkítő erőfeszítéseit prognosztizálva, az ebből adódó *belföldi keresletbővülést figyelembe véve — úgy vélik, hogy az iparban a termelés egy százalék körüli növekedése várható,* az építőiparban ennél nagyobb mértékű emelkedés valószínűsíthető, Bár *az élelmiszergazdaságban* a rendezetlen tulajdonviszonyok és az elhúzódó válság *további termelésvisszaesést okoz,* a szolgáltatások teljesítménynövekedése ezt kiegyenlíti. *A GDP idei növekedése egy-két százalék körül valószínű.* A szakértők ugyanakkor *kétségbe vonják az export bővülésébe vetett reményeket,* helyette inkább az élénkített belföldi piacon látnak esélyt. *A még mindig növekvő munkanélküliség miatt igen súlyos társadalmi feszültségek alakulhatnak ki.*

A gazdaság legsúlyosabb idei gondja a szakértők szerint a költségvetési-államháztartási hiány, s annak monetáris következményei. A felmérés alapján se a nyereségadó, se az szja, se az áfa terén *nem várhatók komolyabb többletbevételek, miközben a várt élénkítő erőfeszítések, a magasabb infláció jelentős kiadásemelkedést okoz.* A súlyos deficit nagy problémákat okoz majd a pénz- és hitelpiacon.

A Gazdasági Kamara *gazdaságpolitikai tézisei 18 felszólító szakaszban foglalják össze a tennivalókat. A gazdasági növekedés ösztönzésével szembeni félelem görcsét föl kell oldani* — szögezik le — és meg kell akadályozni a vagyonfeléléshez vezető rövidtávú gondolkodás erősödését. *Folytatni kell a gazdaság depolitizálását,* fel kell hagyni a gazdasági szakemberekkel szembeni bizalmatlanságot kifejező, illetve azt szító megnyilatkozásokkal, a politikai indíttatású személycserékkel. *Az állami tulajdon további értékvesztésének gátat kell szabni* és lépéseket kell tenni a pénzügyileg lehetetlen helyzetbe került, de piacképes gazdálkodók megmentésére. Meg kell teremteni a beruházások élénkülésének feltételeit. *Le kell számolni azzal az elképzeléssel, hogy a privatizáció univerzális csodaszer.* Tudatosan törekedni kell a külgazdasági kapcsolatok sokirányúvá tételére. Elveiben stabil, mértékeiben a konjunkturális ingadozások mérséklését szolgáló adórendszerre és adópolitikára van szükség. *A munkanélküliség csökkentése* gazdasági és politikai szempontból kiemelt cél kell hogy legyen. *A tartós növekedéshez a feltételrendszer átfogó átalakulására van szükség* — fejeződik be az MGK gazdaságpolitikai téziseinek gyűjteménye.

Tíz perc, vizsga előtt Detrekői Lászlóval

— Arról ne beszéljünk, hogy hova megyek dolgozni, most éppen választ várok egy pénzügyi cégtől, legyen elég annyi, hogy bankban vagy brókercégnél szeretnék dolgozni.

— *Írtál önéletrajzot? Mi volt benne?*

— Minden, amit mostanában illik beleszerkeszteni, német nyelvtudás, számítógépes ismeretek, ilyesmi.

— *Az egyetemen tanultál meg számítógéppel bánni?*

— Nem, itt struktúrált Fortranhoz volt szerencsénk, a felhasználói dolgokat a szakkollégiumban meg egy kis cégnél tanultam meg.

— *Szakmai érdeklődésből, vagy a pénz miatt dolgoztál?*

— Is is.

— *Te is azok közé a diákok közé tartoztál, akik többet kerestek, mint a tanáraik?*

— Attól függ, kihez hasonlítjuk. De mondjuk: igen. Az egyetemen botrányosak a fizetések.

— *Milyen éveid voltak itt az egyetemen?*

— Az első nagyon fontos volt, bár a liberális, demokratikus iskola nekem nem számított újdonságnak, a Radnótiban már hozzászoktam. Másodikban még akadtak jó tárgyak. Gazdálkodási szakos lettem, ezt ma már nem tenném, a társgazd. sokkal közelebb áll hozzám. A harmadik év nekem semmiről se szólt, negyedikben jött aztán a pénzügy szak, az megint érdekes volt. Második végén széchenyis lettem, az nagyon sokat jelentett, a kurzusok, a közösség, minden, fontos volt még a HT-zós időszak is.

— *Elég fontos évben, az új reform bevezetésekor, a rendszerváltás begyűrűzése és Andórka Rudolf rektorrá választása között voltatok ti a diákképviselők. Milyen felnőtt lettél ezek alatt az évek alatt?*

— Felnőtt lettem?

— *Milyen voltál tizennyolc évesnek, s milyen lettél mostanra?*

— Azt hiszem szerényebb lettem. Attól, hogy az ember sokat lát, összemegy, de jobban érti a helyét a világban.

— *Élsz, mint a hal vízben, vagy inkább nehezen tűröd ezt a világot?*

— Otthonosan mozgok benne, jól elvagyok, jól megélek, de sok minden nem tetszik. A menedzserőrület például nagyon nem tetszik.

— *Te is oda készülsz.*

— Az öltönyt muszáj lesz fölvenni, de a mentalitást nem. Nem félek tőle, nem hiszem, hogy belsőleg megváltoztat.

— *Milyen környezetben élsz, mi van a szobád falán?*

— A barátnőmmel lakom, hónapokban mérhető, hogy mióta, az van a falon, amit az előző lakók otthagytak, most kezdjük majd a felújítást.

— *Nagyon rohanósnak tűnsz, már a harmadik cigarettára gyújtasz.*

— Kialvatlan vagyok, a kávé tart ébren, mindjárt vizsgázom.

— *Mi pihentet?*

— Ha besötétedik, attól lelassulok. Beszélgetés, olvasás, nyugodt hétvégék, kimenni a városból, a természet, az erdő, minden megnyugtat, ami kiszakít a mindennapos környezetemből.

— *Kihez, mihez köt felelősség?*

— A barátaimhoz mindenképpen. Soha nem szeretnék visszavonult életet élni.

— *Nehezen válsz meg az egyetemtől?*

— Rossz íze van mindennek, amit utoljára csinálok itt. Nem tudom, mi jelenti majd a végső búcsút, de államvizsgázni biztos rossz lesz. Minél lassabban szeretnék a szakkollégiumtól elszakadni, azt tudom. Hogy sikerül-e, az majd elválik.

— *Mit szeretnél, hogyan emlékezzenek rád az ittmaradók?*

— Ezt ki-ki döntse el saját maga.

— *Kik hatottak rád az egyetemen?*

— Hadd puskázzak az indexemből: Kopányi Mihály, Vági Marci, Kövér Gyuri, Rév István, Szakács Sándor, Veress Jóska, Sárközy Tamás, Papp Zsolt, Gábor R. István, Száz János, Király Juli, biztos van, akit kihagytam...

mg.

Bankfióki életkép

Amíg nincs kártyád, nem játszhatsz!

Egy héttel fizetés előtt még nem volt kész a bankkártyám. Ez erősen aggasztott. A bankon keresztüli bérfizetésre való áttéréssel kapcsolatban ugyanis valahogy nincs szerencsém. Korábban igen magas helyről, nagy nyilvánosság előtt lebaltáztak, mert a lap nem titkolta el az egyetem oktatóinak és dolgozóinak felháborodását a rendszer bevezetésének elbaltázott propagandája miatt.

Úgy tűnik azonban, másokat is üldöz az új szisztéma ördöge.

Ahogy ülök a bankfiókban, és várom, hogy kiderüljön, meddig kell még kollégáimat irigyelnem csinos kis lapocskájukért és külön bejáratú titkos számukért, meddig kell még sóvárogva néznem, hogy volt évfolyamtársam már gyakorlatozhat a bankjegykiadó automatán 0 forint 0 fillérről szóló bankszámlája és kártyácskája birtokában, egy oktató próbálja elmagyarázni problémáját az egyébként tényleg nagyon készséges, türelmes és segítőkész bankfióki hölgyeknek. Szóval ez az oktató szerette volna a fizetése egy részét az OTP-be, a maradékot pedig a Budapest Bankba utaltatni. Ahogy elbeszéléséből kivettem, ez a kombináció meghaladja az egyetemi adminisztráció teljesítőképességét. A gond az, hogy ez akkor derült ki, amikor az érintett oktatónak szembe kellett néznie azzal a lehetőséggel, hogy sem az egyetemen, sem a bankban nem tud a pénzéhez jutni. Mintha ez egy icipicit felzaklatta volna...

Az oktató hölgy elmesélte azt is, hogy amikor ügyében megfelelő helyen reklamált az egyetemen, azt mondták neki: „El kellett volna olvasni a tájékoztató körlevelet. Azon ez a lehetőség nem volt feltüntetve." Hát épp ez az, gondolta a hölgy, ha nem tilos, miért ne lehetne a bér x részét ide, a maradékot oda utalni. Nem tudom, mi lett az ügy vége, csak azt, hogy nem szerettem volna az illető helyében lenni.

Ezért is vártam: Ne fizetésnapon derüljön ki, hogy — mivel nem kaptam meg a kis kártyát, e jelképes belépőt a jövő évezred készpénzkímélő készpénzfizetésébe, amelynek birtokában és jegyében egyetemünk polgárai még az évezredforduló után is idei bérükkel megegyező járandóságaikat vehetik fel —, szóval kártyavec híján ne akkor derüljön ki, hogy néhány napocskát (hetecskét) várni kell, míg felmarkolhatom a pénzecskémet.

S amíg ott vártam, belépett a szobába ő. A lány a III. évfolyamról, hívjuk Enikőnek, aki tetszett nekem. Miközben nézegettem őt, az egyik ablakhoz lépett és így szólt: „Nincs rajta a pénzem a számlámon." „Nincs baj — így a válasz —, ugyanis az egyetem 70 diák pénzét nem utalta át a bankba. Nekik az egyetemi pénztárba kell menniük." Enikő elment a nevezett helyre, és már azt hittem, sosem látom többé.

Tévedtem. Kisvártatva visszajött. Én örültem, ő kevésbé. Kiderült, hogy az ottani listán nem szerepel a neve. A banki hölgyek felforgatták kicsiny irodájukat, amit korábban egyébként az én kedvemért is megtettek. Láthatólag nem rajtuk múlott a dolog. A keresett suska — hasonlóan szerencsétlen kártyicámhoz — nem volt náluk. Enikő egyre jobban tetszett és egyre idegesebb lett. Hát izé, höüm, ugye, itt nincs mit tenni, mondották neki, esetlegesen, ha megpróbálna az illetékes dekanátusi hivatalban utánajárni a dolognak, akkor talán még 2000 előtt szerencséje lehet a járandóságához. A helyében feldúltabban távoztam volna, azon gondolkodva, kinek vegyem vérit az engem ért sérelemért.

Nos, egy ilyen helyzetet megelőzendő várakoztam ott immár fél órája, míg halasztahatatlan futballügyi elfoglaltságom miatt távoznom nem kellett. Kártyinkám sehol három nappal negyedike előtt. Közben eszembe jutott, hogy 0 forintos papírt már kaptam a banktól. Mikor ezt elmondtam, megnyugtattak, hogy eszerint számlaszámom már van. Helyes, gondoltam magamban, legfeljebb felveszem azt készpénzben (423-53 029-0000), ha fizetésemhez nem jutok hozzá.

K. S.

Marad vagy megy Öcsi, Doki és Törpe?

További 3 évre szeretnék a Közgáz Pincét

Az Öcsi—Doki—Törpe triumvirátussal július 30-án lejár a szerződés, amit az egyetem a klub üzemeltetésére kötött. Hamarosan eldől, hogy megkapják-e a fiúk további évekre is a működtetés jogát.

— *Milyen a helyzetetek klubügyben, mekkora az esélye, hogy újból mellettetek döntenek? — kérdeztük Öcsit, Horváth Zoltánt.*

— Jelenleg háromoldalú egyeztetés folyik, a Hallgatói Tagozat, a Gazdasági Igazgatóság és köztünk. Ha a HT elfogad bennünket, akkor még be kell nyújtanunk a Gazdasági Igazgatósághoz egy fejlesztési tervet.

— *Miféle fejlesztési tervet?*

— A HT kívánsága volt az árakkal, választékkal, üzletmenettel kapcsolatos kifogások orvoslása. Mi összeállítottunk egy listát, hogy véleményünk szerint, a nyolc hónapi tapasztalatunkra alapozva, miket kellene a klubban változtatni, függetlenül attól, hogy ki viszi tovább a rendezvényeket. Ilyenek, mint a szellőzés, légcsere megoldása, a villanyok, állandó színpad, esetlegesen bokszok kialakítása. Mindmind olyanok, amik a kulturáltabb szórakozást biztosítanák. Ehhez a tervhez kellene pontosan ütemeznünk a költséget, de mi jelenleg csak körülbelüli számokban gondolkozhatunk.

— *Ha elfogadják újra a pályázatotokat, milyen távlatokban gondolkodtok?*

— Mindenféleképpen hosszú távú, minimum 3 éves szerződést szeretnénk kötni, akkor már érdemes lenne nagyobb befektetéseket is végrehajtanunk, esetlegesen szponzorokat szereznünk a klubba.

— *Ha mégsem ti lesztek a soron következők, milyen állapotban adjátok át a helyiséget? Mennyire lett elhasználva ez, a nyolc hónap alatt?*

— Annak idején, amikor megkötöttük a szerződést, megfogalmaztuk azt is, hogy a klubot kifestett állapotban és hiányjegyzékkel együtt veszszük át — ez persze nem történt meg a mai napig —, valamint azt, hogy mindennemű kárért felelősséggel tartozunk. Én nem veszem észre, hogy tönkrement volna a helyiség, olyan nagy anyagi kár keletkezett volna a rendezvények során. Természetesen a lámpaburák, pultok, kisebb hibák helyreállítását vállaljuk. A helyreállítási munkák fedezésére még novemberben tartalékalapot képeztünk, amit az egyetem kezel.

— *Hogy érzed, mennyire volt botrányklub a Közgáz Pince?*

— Már én is hallottam ilyen megjegyzéseket, de nem érzékeltem, hogy botrányos dolgok történtek volna nálunk. Természetesen, mint minden éjszakai szórakozóhelyen, itt is voltak néha gondok, elcsattant egy-egy pofon.

— *Min változtattok, ha megkapjátok a klubot a következő pár évre?*

— A már említett technikai feltételek mellett, a programok vonatkozásában úgy gondoljuk, hogy maradnának az eddig jól beváltak, mint például a csütörtöki rockdiszkó. Még mindig szeretnénk egy filmklubot kialakítani és más ötleteken is gondolkozunk. Szerintem az egyetemi szervezetek nem használták ki a felkínált lehetőséget, ritkán és kevesen tartották itt programjaikat.

— *Talán az egyik legsikeresebb rendezvényetek volt a KEN záróbulija, a Kinizsi udvarban. Egy ilyen buli telitalálat lenne, mind a népszerűséget, mind a dolog anyagi oldalát tekintve.*

— Nagyon jó lenne, akár, egy hetente rendszeresített program a Kinizsiben, de a terepet egyelőre a Rocky Klub uralja, ők tartják itt hét végén a rendezvényeiket. Ha már kezünkben lenne az új szerződés, talán meg lehetne próbálni valamilyen megoldást találni velük.

— *Mikor születik meg a döntés?*

— Június végéig kellene, hogy kiderüljön. Ha mi nyerjük el a további üzemeltetés jogát, akkor augusztusban zárva tartunk és szeptemberben várjuk újra a vendégeinket. Addig is a programjaink folyamatosan tartanak, kivéve a szombati rock and roll-bulikat.

Á.

Vigyázz, jövök!

Doktori értekezés

Ballér Endre egyetemi tanár (pedagógia tanszék) Az általános képzés tantervelméleti paradigmái Magyarországon a XIX.—XX. században című doktori értekezésének nyilvános vitája június 8-án volt az egyetemen. A nyilvános vitán tanítóképzéssel foglalkozó felsőoktatási intézmények oktatói és kutatói vettek részt nagy számban az ország különböző részeiből.

A bizottság a doktori értekezést a maga nemében iskolateremtőnek minősítette. Egybehangzó véleményük alapján Ballér Endre maximális pontszámmal lett a neveléstudományok doktora.

Lélekben már kapun kívül

Palotás Henriette-nek még van néhány vizsgája, ami a Közgázhoz köti, de már lélekben az egyetem kapuján kívül van. Hat év után új életre készül, mint általában a végzősök.

— *Három évvel ezelőtt, hogy elvégezted a Vendéglátóipari Főiskolát, mi hozott a Közgázra?*

— A főiskola előtt az egyetemre felvételiztem, de nem sikerült. Valójában az eredeti elképzelésemet valósítottam meg, amikor élve a soros képzés lehetőségével, az egyetemen folytattam tanulmányaimat.

— *Milyen szakon tanultál?*

— Vállalatértékelés és finanszírozás. A másik szakom a turizmus volt.

— *Megfelelt az elképzelésednek az egyetem?*

— Az elején nagyon rossz volt, mert a barátok, a közösség ott maradt a főiskolán. De most ötödévre nagyon jó közösséggé alakultunk, kellemesen összerázódott a társaság. A vállalatértékelés nagyon tetszett. Egy kicsit belekóstoltunk a különböző szakkörökbe, vállalati pénzügy, költséggazdálkodás, jog. Kár, hogy nem volt elég idő arra, hogy ezekben el is mélyedjünk. A turizmus is jól indult nagy lehetőségekkel, ígéretekkel, de az utolsó félévben már egyáltalán óránk sem volt. Amit elterveztek azt leadták, a végére már nem volt mit mondaniuk. Igérték azt is, hogy segítenek az elhelyezkedésben, hogy lesznek külföldi szakmai gyakorlatok nyáron, de egyikből sem lett semmi. Engem azért is érintett ez érzékenyen, mert az idegenforgalomban szeretnék elhelyezkedni. Nincs nagy lehetőség erre. Legalábbis, ha Pesten maradok és nincs ismerősöm, akkor szerintem ez nagyon nehéz lesz. A szállodaipar nem vonz. Engem elsősorban a kongresszusszervezés érdekel, ahol nyüzsögni lehet. Mindenképpen olyan helyre akarok menni dolgozni, ahol szükség van a nyelvismeretre, ha már ennyi energiát fordítottam a nyelvtanulásra. A nyelvekhez érzékem is van meg kedvem is van hozzá. Most már a negyedik nyelvvizsga után vagyok.

— *Milyen nyelveken beszélsz?*

— Felsőfokú vizsgám van orosz, német, angol nyelvből és középfokú spanyolból. Nyelveket tanítok is. Otthon Győrben németet. Pesten nem kellett a német, mert itt mindenki angolul akar tanulni, így hát hétközben Pesten angolt, hét végén, amikor hazamegyek Győrbe, németet tanítok.

— *Végül is hol fogsz elhelyezkedni?*

— Van már egy állásom Németországban. Fél évre az AIESEC elcserélt. Novembertől bármikor elkezdhetem ott a munkát. De még gondolkodom rajta, mert végül is nem a turizmusban, hanem egy kereskedelmi bankban kell dolgoznom. Nem tudom mennyire érzek ez iránt magamban hajlandóságot és hogyha hazajövök, akkor akarok-e pénzüggyel foglalkozni. A nagy tervem és álmom Spanyolország lenne. De ott nagy a munkanélküliség úgyhogy nem hiszem, hogy bármi is lesz belőle. Azért próbálkozom. Spanyolországban felfutóban van a turizmus. Nagyon sok főiskolán készítik fel erre a szakembereket és végül is érthető, hogy inkább saját nevelésű honfitársaikat helyezik el ezekbe az állásokba, és nem az idegent.

— *Mi volt az, amire sok időt fordítottál tanulmányaid alatt?*

— Párhuzamosan a nyelv és a sport elvitte az időmet. De ez volt az, aminek idáig értelme volt. A sport nagyon sokat segített abban, hogy nyelveket tanuljak. Az időbeosztást, a rendszerességet ugyanis a sport nevelte belém.

— *Mit és mióta sportolsz?*

— Általános iskola ötödik osztályában kezdődött. Attól kezdve kilenc évig kézilabdáztam Győrben és eljutottam az ifi válogatottságig. Aztán történt egy sérülésem. Utána sok mindent csináltam. Tornáztam, röplabdáztam, úsztam, jelenleg aerobicórákra járok a Kinizsibe. Nyáron szörftáborba megyek Agárdra.

— *Úgy látom, van energiád.*

— Igen. Szükségem van arra, hogy be legyek táblázva, mert különben úgy érzem elfolyik az idő, elvész az energiám. Mindig valamivel lekötöm magamat. Habár már a tanulás nehezebben megy mint a gimnáziumban vagy a főiskolai években. Korábban rengeteget bírtam tanulni, ma hamarabb feladom, noha még mindig jók a vizsgaeredményeim.

— *Mi ennek az oka, kifáradtál?*

— Lehet azért, mert nem követelnek tőlem annyit, vagy az is lehet, hogy noha sportolok a magam diktálta tempóban, de a rendszeres napi edzés hiánya biztos hogy közrejátszik.

— *Hat év után hogy érzed, mennyivel tudsz többet?*

— Szélesebb a látókörüm, másként nézem a világot, de hogy a munkában mindebből mennyit fogok hasznosítani, az még kérdéses. Azt hiszem nagyon sok gyakorlati ismeretet kell még szereznem.

— *Még eltartott családtag vagy?*

— Nem. Már nem bírnám elviselni, hogy a szüleim tartsanak el. Elég régóta bekapcsolódtam a pénzkeresésbe. Nyelveket tanítok, alkalmi munkákat vállalok, elvégeztem az angol, német idegenvezetést, ezen a területen is gyakran sikerült elhelyezkednem. Hoszteszként is dolgozom szállodákban, kiállításokon. Az ösztöndíjam és az így keresett pénz elegendő volt a megélhetésre. Sőt még félre is tudtam tenni. Két évig dolgoztam Németországban és a keresetemet induló tőkének szánom.

— *Szóval készülsz az életre?*

— Igen, ez a pénz jól jön az albérletre, mert lakásra még nem futja, de remélem két-három év múlva az is lesz.

— *Ezek szerint nem mész haza Győrbe?*

— Szeretem a családomat, ragaszkodom hozzájuk, de most már nem tudnék lemondani a függetlenségemről. Számomra már elképzelhetetlen az otthon lakás.

— *A fiataloknál a diploma megszerzése után előtérbe kerül a házasság gondolata. Te hogy vagy ezzel?*

— Két-három évig még biztos nem gondolok rá. Nehezen viselném ezeket a kötöttségeket. Önálló lettem. Noha tudok másokhoz alkalmazkodni, erről jó iskola volt a kollégium, de nekem egyáltalán nem sürgős a férjhezmenés.

— *Mit sajnálsz itt hagyni az egyetemen?*

— A diákéletet, azt nagyon. Ilyen jó dolgom nem lesz már soha.

H. E.

Az utolsó szó jogán

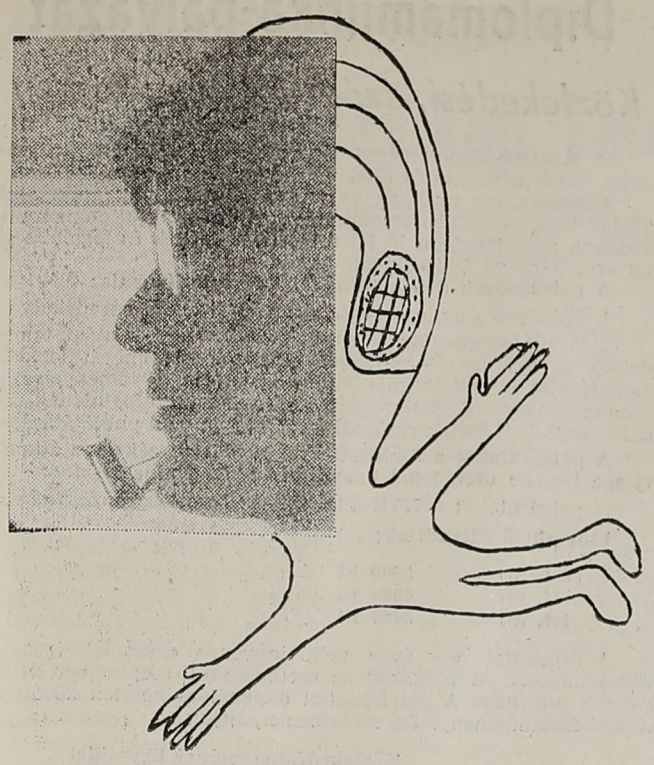

Bandi virágról virágra száll

Az együttébredés tompa sejtelmessége

E.-nek, G.-nek és K.-nak

„Ez egy igen-igen kemény világ...”

Van valami oka annak, hogy Shakespeare a Szentiványéji álomban egymáshoz láncolja az együttébredő fiatalokat. Kundera hőse is ettől a kapocstól fél. Az együtteszmélők elválaszthatatlanságától. Indexemet lapozgatva, először nem vált világossá minden. Inkább úgy éreztem magam, mint az újszülött, aki kijut a fényre és anyja karjaiba menekül. Azt vártam, öt év elteltével kinyílik előttem valami, aminek újszerűsége először ugyan majd elrettent, de mentoraink karjaiba kapaszkodva az új kaland majd többet nyújt, mint amit odahagytam.

Nem úgy van az, szól közbe egy mennydörgő hang. Mosolygós matrónám búcsút int. Én meg körülnézek és egyedül töprengek, öt újabb évvel a hátam mögött. H.-ra és Cs.-re gondolok, akik a napi tízórányi bizniszről, kötöttségekről, alkukról és kompromisszumokról mesélnek. Én meg a másság és a szabadság illúzióját kergetve már a nyári tanításról, külföldi tanulásról ábrándozom. Vállam fölött nézek csak vissza; védtelenségem és tanácstalanságom számotokra arroganciának hat.

De ti voltatok a mestereim.

Horváth Endre

ÁLLATOSDI

(tanmese)

„Én már láttam, az életem mégse elég...”

Ez egy pesszimista, ámde mégis nagyon realisztikus irmány.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy kisegér. Egy teljesen közönséges, szürke, vékony hangon cincogó kisegér volt a mi hősünk, a maga mindennapi egér életével. Iskolába járt, szorgalmasan tanult, mert elhitte, hogy ő majd okos lesz nagyegér korában és, hogy ez milyen jó lesz. Bátor is volt a mi kisegerünk, sokat cincogott az iskolában, ezért kisegér vezérnek választották. Bár még nem tudta megkülönböztetni az állatfajtákat, azt azért már tudta, hogy nemcsak (szürke) egerek léteznek. No de sebaj, gondolta a kisegér, akkor is az enyém lesz a legnagyobb, legkerekebb és legsárgább sajt, amit csak el lehet képzelni itt, Egérlandban. És ennyiben is maradt, miközben szorgalmasan tanult immár egéregyetemen. Jó eredményeket ért el és így tanárai azt jósolták, hogy még nagyegér is lehet belőle. Kisegér pedig egy idő után szűknek érezte az egéregyetem adta lehetőségeket, elkezdett tehát dolgozni. Pályája ígéretesen indult, választott szakmájában is többen mondták, hogy bizony ő az egyik legjobb kisegér, de azért óvakodnia kell a patkányoktól. Kisegér még nem látott élő patkányt, csak hallott róluk; mindenesetre nem tudta elképzelni sem, hogyan válik egy egér patkánnyá. Kisegér kritikus volt és bátor, mert úgy tanulta, hogy ez a helyes. És mindezen közben kisegér jól érezte magát.

Aztán ez hirtelen megváltozott. Egérlandban választásokra kezdtek el készülődni, és kisegér hirtelen úgy érezte, mindenki megbolondult. Azok az egerek, akik őt tanították és a főnökei voltak, eltűntek. És egyszerre csak megjelentek a patkányok.

Először nagyon félelmetesnek tűntek, messziről sokkal nagyobbak és hatalmasabbak voltak, mint kisegér, ezért úgy megijedt, hogy cincogásnyi hang sem jött ki a torkán és elkezdett remegni a farkincája is. Aztán eltelt egy kis idő, és bár kisegér egyfolytában rosszul érezte magát, egyre inkább úgy tűnt neki, hogy ezek a patkányok nem is olyan félelmetesek, mint inkább visszataszítóak, gyávák és ostobák. És bár már kisegér tudta, egyáltalán nem biztos, hogy az övé lesz az a bizonyos legnagyobb, legkerekebb és legsárgább sajt, azért elkezdett beletörődni abba is, hogy patkányok voltak, vannak és lesznek. Sőt, arra is kezdett rájönni, hogy a kritikus szemlélet és a bátor kiállás nem mindig a legkifizetődőbb. Legalábbis bizonyos szempontból.

De addigra már kisegér nem is volt igazi kisegér, kicsit öregebb és megtörtebb egér lett belőle, talán kicsit szürkébb is, de ez nem biztos.

Lehet, hogy ez nem az élet, hiszen ez csak egy mese.

(vé)

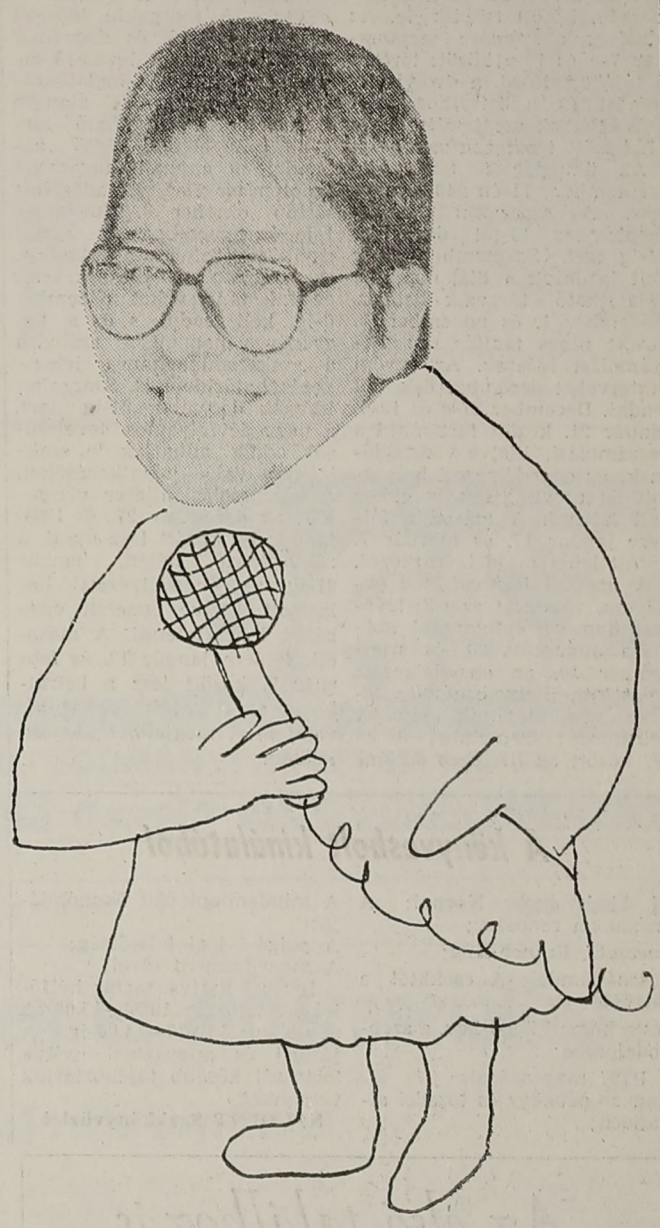

Gombóc, a médiaharcos

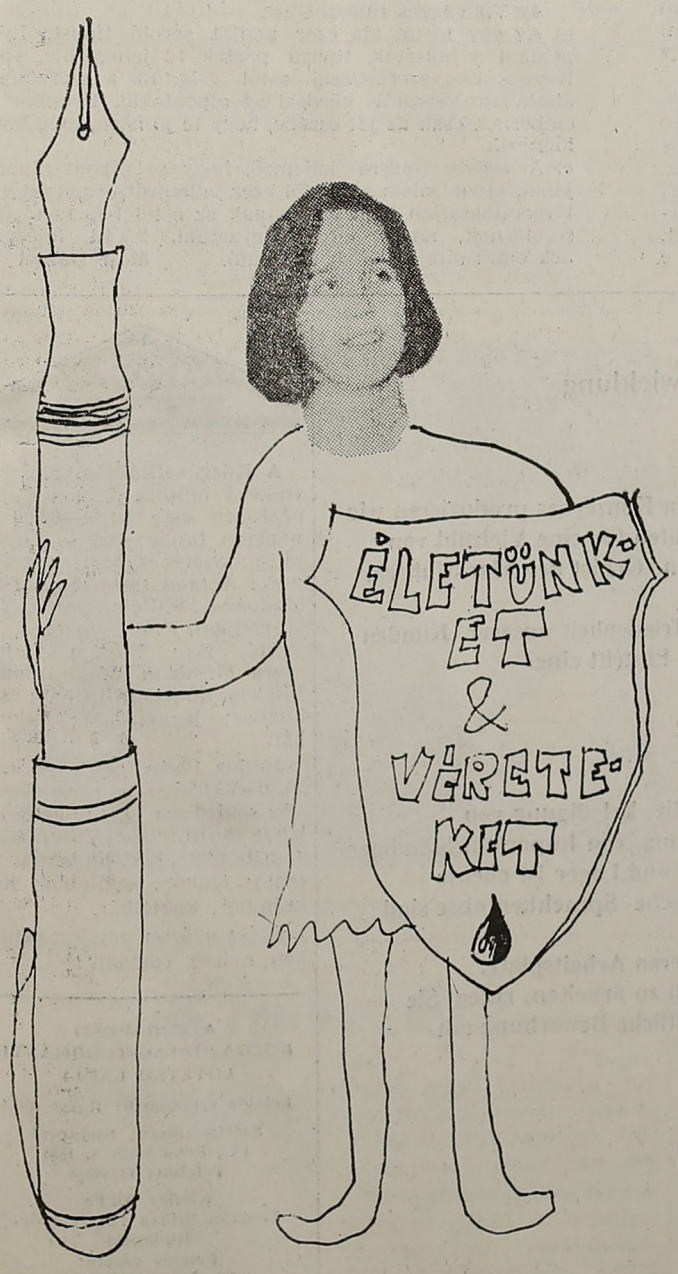

Viktória nem búcsúzik

Kesergő

Lassan vége az ötödik évnek is. Megírtam a diplomámat, s már csak néhány vizsga van hátra.

Eljött tehát az el- és leszámolás ideje. Sok mindent magamba szívtam az iskolák alatt — mint egy szivacs —, s szeptembertől csavarni, facsarni fognak, majdnem 40 évig — remélem —, s közben igyekeznem kell, hogy felszipákoljak sok-sok mindent, nehogy idő előtt kiszáradjak.

Most a Közgazdásztól búcsúzom. Hoztam néhány írást, s fényképet öt év alatt, így az utolsó számból nem szabad kimaradni.

Talán adnék néhány tanácsot a fiataloknak, és keseregnék egy kicsit, ahogy az ilyenkor illik.

Mindig is előfordult, hogy a tanítvány túlnőtt a mesteren, de most, hogy szinte a tanárokkal együtt tanultunk sok mindent, még gyakrabban. Ezért azt mondanám, hogy aki ösztöndíjra, jó jegyekre pályázik, az a vizsgán (főleg, ha a tanárt nem ismeri, és persze viszont), ne azt mondja, amit tud, hanem azt, amit a vizsgáztató elmondott az órákon. Az ellenkező esetet nem kell kipróbálni, én elmondom. Szóbeli alkalmával a vizsgáztató — mint a Postabank macija — hátrazuppan, keresgél az agyában, hogy ő hallott-e már ilyet... Jó nem sül ki belőle. Írásos esetben a tanárnak a dolgok után kell járni, ami ugye bosszantó, vagy ráírja a dolgozatra, hogy nem ezt vártuk. (A tanácsom nem örök érvényű, 3-4 év múlva felül kell vizsgálni.)

Részt vettem két egyetemi lap szerkesztésében is. Az egyik a Rajkszög, néhány idézetet olvashattok belőle a Közgazdászban is — mely pajkossága miatt sokaknak nem tetszett, így a lelkesedés letörte és idő hiányában elmaradt —, pedig azt ígértük: „Nem lesz ciklus Rajkszög nélkül.” A másik, a nevesebb, a Támpont, aminek megszűntét egyrészt az egyetemi pénzügyi átvilágítás tévedése, másrészt a nem kellő létszámú szerkesztőségi gárda okozta. (Elmentek az öregek, s nem jött elég fiatal.) Azonban szeretném biztatni a fiatal, kultúra iránt különösebben érdeklődőket, azokat, akik bátrak, s éreznek némi tehetséget, hogy támpontot tudjanak adni társaiknak, hogy mivel töltsék idejüket, és szeretnének egy kisebb közösséghez tartozni; kopogjanak be a Közgazdász szerkesztőségébe, ahol örömmel fogják őket fogadni. Ezután már csak randevút kell a jelentkezőknek egymással megbeszélni, s kész.

Kicsit csalódtam az egyetemben, mert szerintem itt nincs igazából és széles körben mester és tanítvány viszony, amit már az ókorban is csináltak a peripatetikusok —, tudniillik a mester maga köré gyűjti tanítványait, és együtt haladnak a szó szoros és átvitt értelmében is. Persze vannak ilyenek, csak hát nem általános. Nekem szerencsére vagy hál' istennek, kettővel is sikerült találkoznom, és kicsit közelebbi viszonyba kerülnöm. Halay Editre és Chikán Attilára gondolok, akik mindketten — annak ellenére, hogy apáink és anyáink lehetnének — fiatalok között élnek mindennap, és így is gondolkodnak. Azonkívül rengeteg dolloggal törődnek. Például mindketten kihívások elé állítják az embert, ha kell segítenek, ha kell — még ha az egyén számára rosszul is esik —, a közösség érdekében döntenek, vagy észben tartják, hogy a vidékiek — nemzeti adottságunkból fakadóan — kevesebb információval rendelkeznek, s ezt észrevétlenül pótolják. Értünk élnek, no.

Ötödéves a barátom

Amikor a fotóst „akasztják”

Lassacskán életre szóló párt, feleséget, gyermekeink anyját kell választani. (Vigyázat, lányoknak fordítva az egész!) Ki legyen az? Régi (volt) barátnőm vagy az a lány, aki a C modulos angol vizsgán tetszett meg. (Vizsga közben piros bazsarózsa nyílt az orcáján.) Olyan legyen, aki intellektuálisan is társ, akivel együtt lehet gondolkodni, vagy olyan, aki főz, mos, vasal, s a karrieremet támogatja?

A munkahelyválasztásról nem is beszélek. Inkább elmondom, hogy a rajkos nyári táborban itallal búcsúzom az ifjúságomtól. Hátha igaza lesz ennek a Komónak (lásd Közgazdász, május 28., 3. oldal, Műsoron kívül!), s zaklatottság, meg ilyen rosszak jönnek.

Hellő.

SANYÓ
V. évf.

Az 1993—94-es tanév időbeosztása

Tanévnyitó szeptember 11-én

A nappali tagozatos másodéves diákok engedélyezett halasztott és / vagy utóvizsgáikat augusztus 26. és szeptember 10. között tehetik le. Az elsőévesek számára szeptember 7-e és 10-e között tartják a tájékoztatókat, a nyelvi felmérést és a beiratkozást. A másodévesek szeptember 6. és 17. között iratkozhatnak be.

Az ünnepélyes tanévnyitó szeptember 11-én 10 órakor lesz. A szorgalmi időszak szeptember 13-tól december 24-ig tart. Szeptember 27-ig kell leadniuk a diákoknak a választható tárgyaik listáját. November 1. és november 5. között nincs tanítás, ez beszámolási időszak. Az egyéni tanterveket december 6-ig kell leadni. December 27-e és 1994. január 21. között tart majd a beszámolási, illetve vizsgaidőszak, az engedélyezett halasztott és utóvizsgákat is ekkor kell letenni. A második félévre január 17. és február 7. között lehet majd beiratkozni.

A nappali harmad-ötöd évfolyam, valamint az esti-levelező tagozat évfolyamai számára augusztus 20. és szeptember 10. az engedélyezett halasztott, illetve ismételt vizsgák abszolválásának ideje. A beiratkozás szeptember 6. és 17. között az illetékes dékáni hivatal által megjelölt időpontban történik. A tanévnyitó időpontja számukra is ugyanaz, mint az alsóbbéveseknek. A szorgalmi időszak szeptember 13. és december 24. között tart. A levelező tagozatosok intenzív foglalkozásai külön beosztás alapján lesznek. A választható tárgyak felvételének végső határideje a nappali tagozaton szeptember 27-e, a leadási határidő október 8. November 1-je és november 5. között egyik tagozaton sincs tanítás, ez beszámolási időszak. Az egyéni tanterveket december 6-ig kell leadni, s ez a negyedéves nappalisok számára a szakszemináriumra jelentkezés határideje is. Szorgalmi időszak december 24-ig tart, a negyedévfolyamos levelezősök eddig adhatják le szakirányra való jelentkezésüket. A beszámolási, illetve vizsgaidőszak december 27. és 1994. január 14. között lesz majd, a rákövetkező héten, január 21-ig az engedélyezett halasztott, illetve ismételt vizsgákat lehet letenni. A második félévre január 17. és február 7. között lesz a beiratkozás az illetékes dékáni hivatal által megjelölt időpontokban.

Így kerül az üveg a DUGÓBA

Diplomamunka-pályázat

Közlekedési, szállítási témakörben

A Közlekedéstudományi Egyesület diplomamunka-pályázatot hirdet egyetemi és főiskolai hallgatók számára.

Pályázhatnak azok az 1993. évben végző hallgatók, akik közlekedési, szállítási témakörben készítették diplomamunkájukat, arra legalább jó (4) minősítést kaptak és legalább jó (4) eredménnyel államvizsgát tettek.

A pályázatnak a következőket kell tartalmaznia:

1. Pályázati adatlap megfelelően kitöltve és záradékolva.
2. A diplomamunka lényegét tartalmazó 1-2 oldal terjedelmű géppel írt összefoglaló, amely a tartalmi ismertetés mellett utal a diplomázó egyéni munkájára, eredményeire, a munka gyakorlati alkalmazhatóságára. Az összefoglalónak alkalmasnak kell lennie szakmai folyóiratban való publikálására.

A pályázatokat a diplomatervet kiadó tanszékre az államvizsga letétele után lehet benyújtani 1993. június 30-ig.

A pályázatokat a KTE által felkért bizottság bírálja el.

Elnyerhető pályadíjak:

I. díj	**5000 Ft**
II. díj	**4000 Ft**
III. díj	**3000 Ft**

A díjazottak egy évre szóló ingyenes egyesületi igazolványt kapnak. A pályázók az eredményről szeptember 30-ig kapnak értesítést. A pályadíjakat ünnepélyes keretek között a Közlekedéstudományi Egyesületben nyújtjuk át.

Közlekedéstudományi Egyesület
Szakképzést Koordináló Állandó Bizottsága

Egyetemi felelős: dr. Péterfi János egy. doc. (387. vagy 360. szoba).

A könyvesbolt kínálatából

Új kiadványok: Kornai: A szocialista rendszer;
Haraszti: Franchising;
Vasas—Omdal: A csekktől a kártyáig;
Eszterházy: Függő-bev. a szépirodalomba;
A PTK magyarázata;
Magyar pénzügy és tőzsdei almanach;
A mindennapi élet ökonómiája;
A polgári jogi felelősség;
A menedzsment elvei;

Júniusi nyitva tartás hétfőtől csütörtökig: 10.30—15.00-ig, pénteken: 10.30—14.00-ig. A júliusi és augusztusi nyitva tartásról később tájékoztatjuk vevőinket.

STUDENT Szakkönyvüzlet

Könyvtárigazgatók megbeszélése

Az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiumának következő megbeszélése 1993. június 2-án délelőtt 10 órakor lesz a BKE Központi Könyvtárában (Budapest, IX. Zsil u. 2.).

Az ülés napirendje:

1. Az egyetemi könyvtárak 1993. évi finanszírozási kérdései.
2. Az ETO jövője és az automatizálás (dr. Babiczky Béla, egyetemi docens).

ECHO

Új lehetőség a központi könyvtárban! Hozzáférhető az ECHO, az Európa Közösség adatbázis-hálózata. Segítségével értékes információkhoz juthatunk a tudományos és gazdasági élet, a társadalom, jog számos területéről, betekintést nyerhetünk nemzetközi szervezetek dokumentációjába. Egyes adatbázisai a tolmácsoknak és fordítóknak nyújtanak segítséget többnyelvű elektronikus szótárakkal. Azon kérdéseire, melyekre korábban nem kapott választ, vegye igénybe az ECHO-t! Kérje a szolgáltató szakreferensek segítségét a 117-0233/280-as telefonszámon.

Az olvashatatlanok, a triviálisok, a bőlék és a nagy rendszerezők

Negyedik egyetemi évemet is végigtaposva úgy döntöttem, megírom. Megírom végre tanulhatatlan jegyzeteink tipológiáját. Valójában már másodév végén meg kellett volna tennem, de akkor úgy gondoltam, a címben szereplő négy típus mellé a jövőben találhatok még másokat.

Az olvashatatlan tankönyvek legfőbb jellegzetessége a szép hosszú, számtalan érdektelen mellékmondattal feldúsított mondatszerkezet, amelyet általában 4-5 soros zárójelek egészítenek ki, így a kifejlett mondat hossza eléri a 15 sort, (a Széchenyi Szakkoli búvárai 1992-ben egy 22 soros példányt véltek fölfedezni, de pontos fekvését utóbb nem tudták meghatározni), ami persze nem jelenti azt, hogy tehetséges szerzőkben ne párosulna olyan tudás és hajlam, amely alkalmassá teszi őket rövid, mégsem érthető mondatok megalkotására: E felfogás a tartalom és a forma dialektikájaként úgy is összegezhető, hogy a tartalom a térbeli fejlődés, a társadalom térbeli létformájának fejlődési folyamata, ami a társadalmi tér változásaival jellemezhető. Erre mondják: Hacsak úgy sem?!

A triviális jegyzetek triviális mondatokat tartalmaznak. Például: Az árut a vevőknek adjuk el. Vagy: A különböző tárgyaknak különböző színük van. A trivialitás lehet becsapós is. Olykor egy mondat csak azért nem triviális, mert nem igaz. Az például, hogy a vállalatnak csak akkor éri meg külföldi képviseletet fenntartania, ha az abból származó profitnövekmény meghaladja a fenntartás költségeit, triviálisnak hat, mégsem igaz. Az a szép trivialitás is belefért volna ugyanis e tankönyvbe, hogy a tőkeerős vállalatok gyakran veszteségeket is vállalnak a piaci jelenlét érdekében.

A bőlék viszonylag kevés információt relatíve hosszú szövegekben fogalmaznak meg. Ez a legtöbbször csak sűrű ismétlésekkel, vagy a dolgok körülbelül ezerféle — mégis nagyjából egyforma — megvilágításával érhető el. Megfigyelhető bennük továbbá egyfajta vágy az állítások felpuhítására. A magyar kultúrában eleve van bizonyos hajlam az állítások mismásolására. Ennek oka talán az lehet, hogy aránylag többet akarunk beszélni mint amennyit állítani, így viszonylag gyakran kényszerülünk olyan gondolatok kifejtésére, amelyben talán magunk sem hiszünk, vagy nem tudjuk alátámasztani. Ez a jelenség az olyan szavak sűrűségével érhető némiképp tetten a tankönyvekben mint: viszonylag, relatíve, nagyjából, egyfajta, talán, bizonyos stb.

4. A nagy rendszerezők néhány fő csoportba sorolhatók;
   a) Az alpont alpontjának alpontja-típus. Ezen belül megkülönböztethetünk:
      a) Állandóan betűkkel operáló
      II.) Csak számokkal (római és arabs)
      4.1.3) 4.5.2.2.1. rendszert használó;
      A beljebb kezdődő sort alcímmel kombináló
      4.a.V.) vegyes típust.
   b) Az egy főcím alá ezer pontot soroló típust. Ilyen például a bolsevik típusú pártok 12 jellemzője, vagy Keynes leegyszerűsítései a-tól g-ig. Ez a szerzőtípus általában vissza is kérdezi az alpontokat. Ilyenkor az embernek csak az jut eszébe, hogy te jó isten, még kettő hiányzik.
   c) A vegyes típusra jellemző, hogy az alpont alpontjának alpontjában sorol föl ezer jellemzőt, ismérvet stb. Elmondhatatlan bája van annak az a-tól f-ig tartó felsorolásnak, amely egyik jegyzetünk 3.3.4.1. fejezetének című alfejezetében található.

Máté Dániel

Az első találkozás

Izgatottan vártam a pillanatot, amikor először kapcsolatba lépek Vele. Gondoltam, a macskánknál, Franciskánál bevált módszer őrá is pozitívan hat. Ezért odaszóltam neki: „Mondd, hogy máu!"

Nem mondta.

Na, ez nem dorombol, morfondíroztam. Talán elvétettem a hangot. Mi lenne, ha kipróbálnám azt, amit a kutyánkkal, Domival szoktam csinálni? „Adjál pacsit!"

Nem adott.

Igaz, Dominka se szokott adni, de legalább csóválja a farkát.

Ez nem csóválta.

Ha a „mézesmadzag" nem válik be, marad a „korbács", döntöttem el. Gyöngéden megsimogattam sima, kellemes érintésű testét, közelebb hajoltam hozzá és a fogaim közt a fülébe sziszegtem: „Ha elszámolod a pénzemet, te dög, kibelezlek."

Erre se reagált, de ez már nem érdekelt. Tudtam, hogy amit ezután teszek, az nem marad hatás nélkül: Betoltam kis bankkártyámat a pénzkiadó automata nyílásába.

s.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!

A Pénzügyminisztérium pályázatot hirdet

SAJTÓFŐOSZTÁLYÁN

SZAKREFERENSI MUNKAKÖRÖK BETÖLTÉSÉRE. E munkakörben elsődleges feladat a Pénzügyminisztérium egy körülhatárolt munkaterületén (pl.: költségvetési ügyek, adóügyek, monetáris politika) a közérdekű információk folyamatos összegyűjtése, rendszerezése, a tervezett változások nyomon kísérése és ezekből a nyilvánosság számára megfelelő publikáció megszervezése.

Pályázati feltételek:

— közgazdaság-tudományi egyetemi vagy pénzügyi és számviteli főiskolai végzettség;

— újságírói végzettség vagy publikációs gyakorlat, sajtókapcsolatok;

— *angol nyelv ismerete előnyt jelent.*

A pályázatot szakmai önéletrajzzal és a végzettséget igazoló oklevélmásolattal a következő címre kell eljuttatni:

Pénzügyminisztérium
humánpolitikai és munkaügyi főosztály
1051 Bp. V., József nádor tér 2—4.

Jelentkezési határidő: **a megjelenést követő 1 hét.**

Stellenausschreibung
Auftragsbearbeitung/Importabwicklung

Als Tochtergesellschaft eines weltweit tätigen kanadischen Konzernes produzieren wir eine Vielzahl von Spezialchemikalien, Anlagen und Geräten für eine Vielzahl von industriellen Anwendungen. Weltweit sind wir auf diesem Gebiet der Marktführer. In Ungarn kennt man uns seit mehr als 20 Jahren.
Um unsere expandierenden Geschäfte weiterhin zur Zufriedenheit unserer Kunden abwickeln zu können suchen wir zum nächstmöglichen Eintritt eine

Sachbearbeiterin

Zum Aufgabengebiet gehören die Auftragsabwicklung, die Erledigung von Korrespondenzen einer Verkaufsabteilung und Bearbeitung von Importen. Ständiger Kontakt mit Kunden und Verkauf sowie zu Produktion und Lager ist ebenso notwendig wie der Umgang mit dem PC. Deutsche/englische Sprachkentnisse sind erwünscht.
Wir bieten leistungsgerechte Bezahlung und einen sicheren Arbeitsplatz.
Haben Sie Interesse in einem jungen dynamischen Team zu arbeiten, rufen Sie Herrn Mákos Nándor an oder schicken uns Ihre schriftliche Bewerbung mit Lebenslauf.

Diversey

Diversey Kft
1126 Budapest, Nárcisz u. 14.
Tel: (1) 202-49-21, 135-89-87, 135-99-53
Fax: (1) 156-58-01

KÖZGÁZ DC

A Közgáz DiákCentrum következő műsora június 11-én, pénteken este 20.30—03.00-ig: nonstop funky and soul disco (d. j.: *Szeles Tibor);* mozifilmek: *A tanú teste* (am.; fsz.: *Madonna, Willem Dafoe, Joe Mantegna), Fehér sivatag* (am. krimi, fsz.: *Willem Dafoe, Mary Elizabeth Mastrantonio, Mickey Rourke);* teaház; salátabár; jégkrémbár; koktélbár.

Június 18-án, pénteken este 20.30—03.00-ig: nonstop funky and soul disco (d. j.: Szeles Tibor); mozifilmek: *Harapós nő* (am. horror), *Életben maradtak* (am.); teaház; salátabár; jégkrémbár, koktélbár.

Egész nyáron minden pénteken nyitva vagyunk!

A BUDAPESTI KÖZGAZDASÁG-TUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

Felelős szerkesztő: Halay Edit

Szerkesztőség: Budapest IX., Fővám tér 8. 1093
Telefon: 117-4548

Kiadó: BKTE
93—5758. Szikra Lapnyomda, Budapest
Felelős vezető: dr. Csöndes Zoltán vezérigazgató
ISSN 0230—7529